EASO

Ghid practic privind aplicarea clauzelor de încetare a protecției

Seria de ghiduri practice ale EASO

noiembrie 2021

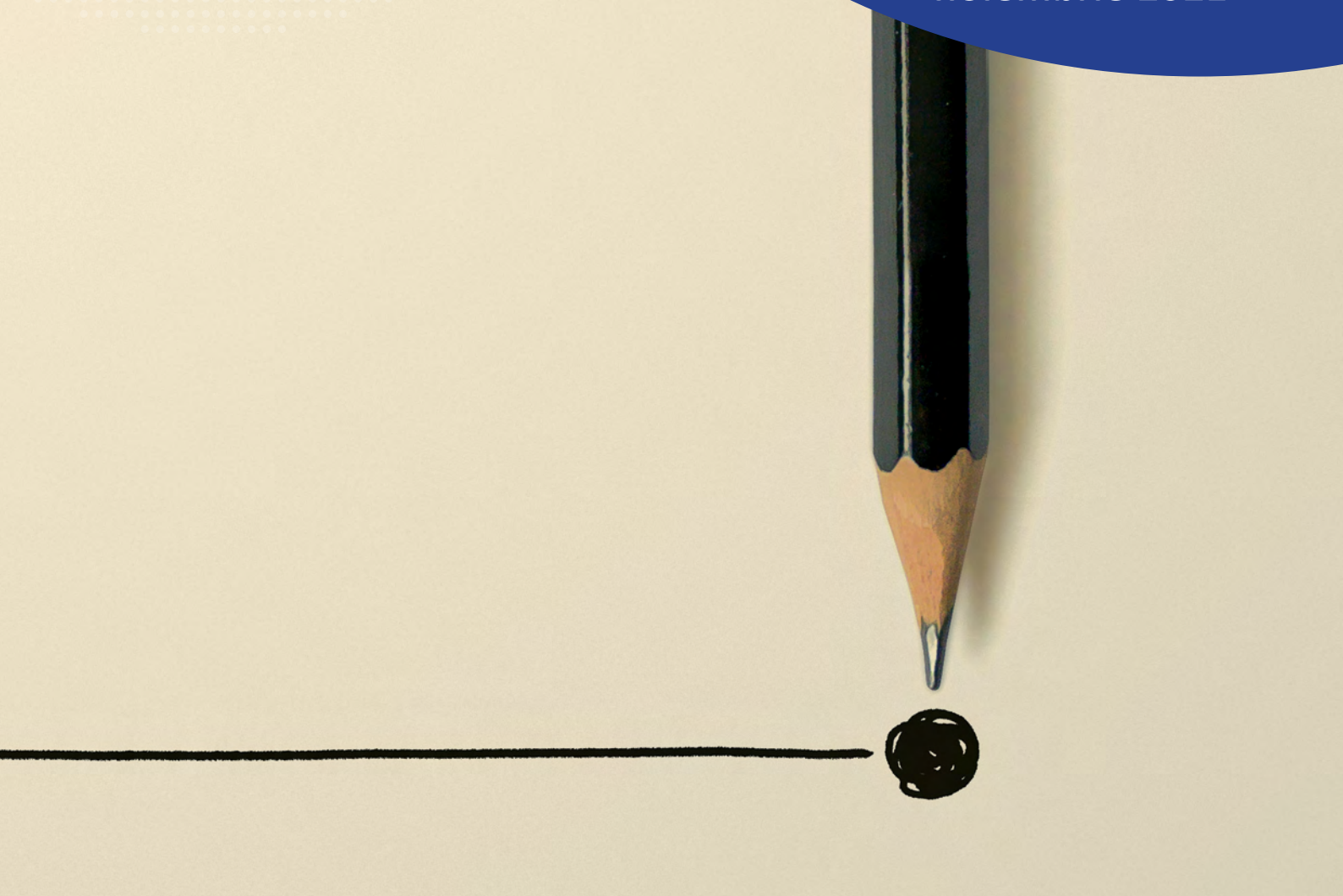

EASO

Ghidul practic privind aplicarea clauzelor de încetare a protecției

Seria de ghiduri practice ale EASO

noiembrie 2021

Manuscris finalizat în noiembrie 2021

Biroul European de Sprijin pentru Azil (EASO) și persoanele care acționează în numele EASO nu sunt responsabile pentru modul în care ar putea fi utilizate informațiile prezentate în continuare.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2023

© Biroul European de Sprijin pentru Azil, 2021

Print	ISBN 978-92-9400-801-5	doi:10.2847/358078	BZ-02-20-081-RO-C
PDF	ISBN 978-92-9400-800-8	doi:10.2847/41219	BZ-02-20-081-RO-N

Ilustrație copertă: marchmeena29 © iStock, 2019

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei. Pentru utilizarea sau reproducerea fotografiilor sau a altor materiale care nu se află sub incidența drepturilor de autor ale EASO trebuie solicitată permisiunea direct de la deținătorii drepturilor de autor.

Despre ghid

De ce a fost creat acest ghid? Misiunea Biroului European de Sprijin pentru Azil (EASO) este de a sprijini statele membre ale Uniunii Europene și țările asociate [țările UE+ ([1])] prin programe de pregătire comune, standarde de calitate comune și informații comune privind țara de origine (ITO), printre alte activități. Conform obiectivului său general de a sprijini statele membre în realizarea standardelor comune și a unor procese de înaltă calitate în cadrul sistemului european comun de azil, EASO elaborează ghiduri și instrumente practice comune.

Cum a fost elaborat acest ghid? Ghidul a fost elaborat de experți din țările UE+ și a beneficiat de contribuții importante din partea Comisiei Europene și a Consiliului European pentru Refugiați și Exilați (ECRE). O contribuție importantă a fost primită și de la Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați [UNHCR ([2])]. Procesul a fost facilitat și coordonat de EASO. Înainte de finalizare, ghidul a făcut obiectul unei consultări cu toate țările UE+ prin intermediul Rețelei EASO privind procesele de azil.

Cui i se adresează acest ghid? Ghidul este destinat în primul rând responsabililor din domeniul azilului care se ocupă de cazurile de încetare a protecției, intervievatorilor și factorilor de decizie, precum și responsabililor de elaborarea politicilor din cadrul autorităților decizionale naționale. În plus, ghidul este un instrument util responsabililor cu calitatea și consilierilor juridici, precum și altor persoane care lucrează sau care sunt implicate în domeniul protecției internaționale în contextul UE.

Cum se utilizează acest ghid? Ghidul privind aplicarea clauzelor de încetare a protecției este structurat în cinci părți: I. Cadrul juridic, II. Analiza juridică a clauzelor de încetare a protecției pentru refugiați și beneficiarii protecției subsidiare, III. Etapele procedurale ale fluxului de lucru pentru încetare, IV. Consecințele juridice ale încetării și V. Exerciții de încetare la scară largă. În întreg ghidul sunt utilizate trimiteri la jurisprudența relevantă și rezumate ale acesteia, precum și liste de verificare și subiecte orientative pentru explorare pentru a ajuta responsabilii de caz atunci când se ocupă de cazuri de încetare a protecției.

Ghidul de față ar trebui utilizat împreună cu *Ghid practic al EASO: Condițiile de obținere a statutului de protecție internațională* ([3]).

Cum se raportează acest ghid la legislația și practicile naționale? Ghidul este un instrument de convergență fără caracter obligatoriu din punct de vedere juridic. El reflectă standardele stabilite de comun acord și încorporează un spațiu dedicat variațiilor naționale în materie de legislație, orientări și practică.

Declinarea responsabilității
Acest ghid a fost elaborat fără a se aduce atingere principiului potrivit căruia doar Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate oferi o interpretare autentică a dreptului UE.

([1]) Cele 27 de state membre ale Uniunii Europene plus Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția.

([2]) Ghidul final nu reflectă neapărat pozițiile UNHCR.

([3]) *Ghid practic al EASO: Condițiile de obținere a statutului de protecție internațională*, 2018.

Cuprins

Lista abrevierilor **5**

Introducere **6**

I. Cadrul juridic **7**
- (a) Dreptul internațional 7
- (b) Dreptul Uniunii 8
- (c) Jurisprudența europeană 12

II. Analiza juridică a clauzelor de încetare a protecției **14**
- (a) Actele voluntare ale individului care conduc la încetare 14
- (b) Schimbarea circumstanțelor 19
- (c) Motive imperioase pentru a refuza protecția țării de origine 24

III. Etapele procedurale ale fluxului de lucru pentru încetare **27**
- (a) Factori declanșatori și inițierea procedurii 27
- (b) Furnizarea de informații 30
- (c) Interviul personal 30
- (d) Evaluarea probelor 33
- (e) Elaborarea deciziei 36
- (f) Notificarea deciziei și calea de atac efectivă 37
- (g) Considerații specifice pentru persoanele vulnerabile 38
- (h) Provocări practice în contactarea beneficiarilor în procesul de încetare 40

IV. Consecințele juridice ale încetării **43**
- (a) Consecințe pentru beneficiar 43
- (b) Consecințele juridice ale încetării pentru membrii familiei 44
- (c) Cererea ulterioară de protecție internațională 45

V. Exerciții de încetare la scară largă **46**
- (a) Contextul exercițiului 46
- (b) Organizarea practică 47
- (c) Părțile interesate în exercițiul la scară largă 47
- (d) Consecințele exercițiilor pe scară largă 48

Lista abrevierilor

CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
Convenția privind statutul refugiaților	Convenția din 1951 privind statutul refugiaților și Protocolul la aceasta din 1967 (Organizația Națiunile Unite)
DCPI	Directiva privind condițiile pentru protecția internațională – Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare)
DCPI inițială	Directiva inițială privind condițiile pentru protecția internațională – Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate
DPA	Directiva privind procedurile de azil – Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare)
EASO	Biroul European de Sprijin pentru Azil
ITO	informații privind țara de origine
State membre	statele membre ale Uniunii Europene
Țările UE+	statele membre ale Uniunii Europene și țările asociate
UE	Uniunea Europeană
UNHCR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați

Introducere

Acest ghid se axează pe aplicarea clauzelor de încetare a protecției, astfel cum sunt definite la articolul 1C alineatele (1)-(6) din Convenția privind statutul refugiaților ([4]) și la articolele 11 și 16 din Directiva privind condițiile pentru protecția internațională [Directiva 2011/95/UE (reformare)] (DCPI). Scopul său este de a oferi orientări practice în legătură cu aspectele procedurale și esențiale ale încetării protecției, pe baza jurisprudenței relevante și a practicilor naționale. De asemenea, acest ghid subliniază diferențele dintre aplicarea clauzelor de încetare a protecției pentru refugiați și aplicarea clauzelor de încetare a protecției pentru beneficiarii protecției subsidiare.

Încetarea este unul dintre motivele care pot duce la retragerea protecției internaționale ([5]). Protecția internațională poate fi retrasă și în situațiile în care persoanele ar fi trebuit să fie excluse de la protecția internațională ([6]), în situațiile în care statutul de protecție a fost obținut pe baza alterării sau omiterii unor fapte și în cazurile în care beneficiarul protecției internaționale reprezintă un pericol pentru securitatea statului și/sau a comunității. Este posibil ca pentru încetarea protecției internaționale să se aplice mai multe motive. Prin urmare, este esențial ca responsabilii de caz să dobândească o înțelegere cuprinzătoare a acestor noțiuni.

Clauzele de încetare a protecției corespund circumstanțelor în care o persoană nu mai este refugiată sau nu mai beneficiază de protecție subsidiară deoarece protecția internațională nu mai este necesară sau justificată. Motivul care stă la baza clauzelor de încetare este acela că protecția internațională este o protecție de substituție, ceea ce înseamnă că aceasta este asigurată atât timp cât protecția oferită de țara de origine nu este disponibilă. Atunci când se constată că persoana nu mai are nevoie de protecție, statutul de protecție încetează.

La aplicarea clauzelor de încetare a protecției, trebuie reținut faptul că încetarea protecției internaționale poate avea consecințe semnificative asupra vieții și securității persoanelor în cauză. Clauzele de încetare a protecției ar trebui aplicate cu prudență și ar trebui să se acorde atenția cuvenită contextului în care are loc încetarea. Această abordare prudentă rezultă din necesitatea de a proteja securitatea persoanei, pe care protecția internațională este menită să o asigure ([7]), și de a respecta obligațiile statului în temeiul tratatelor privind drepturile omului ([8]).

Atunci când decid cu privire la retragerea protecției internaționale, țările UE+ se confruntă în mod regulat cu provocări deoarece sarcina probei este îndreptată asupra lor. Într-adevăr, depinde de ele să demonstreze că motivele încetării sunt aplicabile și că sunt îndeplinite criteriile relevante. Caracterul exhaustiv al motivelor de încetare garantează securitatea statutului de protecție internațională, acesta din urmă putând înceta doar atunci când există astfel de circumstanțe bine determinate.

([4]) Organizația Națiunilor Unite, Convenția privind statutul refugiaților, Geneva, 28 iulie 1951 și Protocolul la această convenție, 31 ianuarie 1967 (denumită în legislația UE în materie de azil și de CJUE drept „Convenția de la Geneva”).

([5]) Pentru o discuție detaliată, a se consulta EASO, *Încetarea protecției internaționale: articolele 11, 14, 16 și 19 din Directiva privind condițiile pentru protecția internațională (2011/95/UE) – O analiză judiciară*, 2016.

([6]) Articolul 1F din Convenția privind statutul refugiaților se referă la excluderea de la acordarea statutului de refugiat.

([7]) A se vedea O'Sullivan, M., *Refugee Law and Durability of Protection: Temporary residence and cessation of status* (Legea privind refugiații și durabilitatea protecției: șederea temporară și încetarea statutului), Routledge, Londra, 2019.

([8]) În special Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și Convenția europeană a drepturilor omului.

I. Cadrul juridic

(a) Dreptul internațional

Convenția privind statutul refugiaților reprezintă piatra de temelie a regimului juridic internațional de protecție a refugiaților. Clauzele de încetare a protecției sunt detaliate la articolul 1C.

Articolul 1C din Convenția privind statutul refugiaților

„Această convenție va înceta să fie aplicabilă oricărei persoane vizate de dispozițiile secțiunii A mai sus menționate în următoarele cazuri:

1. dacă a solicitat din nou și în mod voluntar protecția țării a cărei cetățenie o are; sau
2. dacă, după ce și-a pierdut cetățenia, a redobândit-o în mod voluntar; sau
3. dacă a dobândit o nouă cetățenie și se bucură de protecția țării a cărei cetățenie a dobândit-o; sau
4. dacă s-a reîntors în mod voluntar pentru a se stabili în țara pe care a părăsit-o sau în afara căreia a stat de teama de a fi persecutată; sau
5. dacă împrejurările în urma cărora a fost recunoscută ca refugiat au încetat să existe și nu mai poate continua să refuze protecția țării a cărei cetățenie o are.

Se subînțelege totuși că dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica oricărui refugiat menționat în paragraful 1 al secțiunii A din prezentul articol, care poate invoca, pentru a refuza protecția țării a cărei cetățenie o are, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare;

6. în cazul unei persoane care nu are o cetățenie, dacă, nemaiexistând împrejurările în urma cărora a fost recunoscută ca refugiat, ea este în măsura să se întoarcă în țara în care avea reședința obișnuită.

Se subînțelege totuși că dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica oricărui refugiat menționat în paragraful 1 al secțiunii A din prezentul articol, care poate invoca, pentru a refuza să se întoarcă în țara în care avea reședința obișnuită, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare.”

Conform celor menționate mai sus, primele patru clauze de încetare a protecției sunt legate de acțiunile sau de comportamentul persoanei, spre deosebire de clauza a cincea și a șasea, care sunt aplicabile atunci când există o modificare obiectivă a împrejurărilor în țara de origine/în care își avea reședința obișnuită și nu necesită în mod specific nicio acțiune din partea beneficiarului protecției internaționale.

Având în vedere importanța integrității sistemului privind procedura de azil, clauzele de încetare a protecției și Convenția privind statutul refugiaților în ansamblu ar trebui interpretate cu bună-credință, ținând seama și de textul, contextul, obiectul și scopul acestora. Lucrările pregătitoare (acte oficiale) ale Convenției privind statutul refugiaților, împreună cu preambulurile și anexele, servesc drept dovezi valoroase, dar nu exclusive cu privire la adevărata semnificație a Convenției privind statutul refugiaților. De asemenea, ar trebui să se recunoască faptul că Convenția privind statutul refugiaților este orientată spre drepturile omului și, *mutatis mutandis*, „trebuie interpretată și aplicată în cadrul întregului sistem

juridic existent la momentul interpretării" ([9]). Din acest motiv, acest ghid practic ia în considerare orientările furnizate în lucrările pregătitoare și în legislația privind drepturile omului.

În conformitate cu articolul 45 din Convenția privind statutul refugiaților, toate statele care sunt părți la Convenția privind statutul refugiaților, inclusiv țările UE+, au obligația de a coopera cu UNHCR. Directiva privind procedurile de azil (DPA) se referă, de asemenea, la rolul de supraveghere al UNHCR ([10]) și prevede că statele membre ar trebui să permită UNHCR să își prezinte opiniile cu privire la cererile individuale de azil în orice etapă a procedurii. În acest context, orientările UNHCR oferă îndrumări valoroase țărilor UE+ atunci când stabilesc statutul de refugiat, precum și informații referitoare la interpretarea clauzelor de încetare a protecției. Mai multe documente publice ale UNCHR se referă la aplicarea clauzelor de încetare a protecției, tratând atât aspectele procedurale, cât și aspectele esențiale ale încetării. De exemplu, Comitetul Executiv al UNHCR a discutat despre încetare în *Concluzia generală privind protecția internațională nr. 65* din 1991 ([11]) și în *Încetarea statutului de protecție nr. 69* ([12]) din 1992. UNHCR a publicat orientări privind aplicarea clauzelor de încetare a protecției în aprilie 1999 ([13]), precum și orientări privind protecția internațională referitoare la încetarea existenței circumstanțelor în 2003 ([14]). În plus, *Manualul UNHCR privind procedurile și criteriile de stabilire a statutului de refugiat în conformitate cu Convenția din 1951 și Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților* ([15]) abordează subiectul încetării la punctele 111-139.

(b) Dreptul Uniunii

În conformitate cu articolul 14 alineatul (1) din DCPI, statele membre trebuie să revoce, să pună capăt sau să refuze reînnoirea statutului de refugiat dacă beneficiarul a încetat să mai fie refugiat în conformitate cu articolul 11. În mod similar, după cum se prevede la articolul 19 alineatul (1), statele membre trebuie să revoce, să pună capăt sau să refuze reînnoirea statutului conferit prin protecție subsidiară dacă beneficiarul a încetat să mai fie eligibil pentru protecție subsidiară în conformitate cu articolul 16. DPA folosește termenul general „retragerea protecției internaționale" pentru a face referire la modalitățile de încetare a protecției internaționale, și anume: revocarea, încetarea și refuzul de reînnoire a statutului.

Motivele retragerii sunt enumerate mai jos.

([9]) Curtea Internațională de Justiție (CIJ), avizul consultativ din 21 iunie 1971, *Consecințele juridice pentru state ale prezenței continue a Africii de Sud în Namibia (sud-vestul african) în pofida Rezoluției 276 (1970) a Consiliului de Securitate*, ICJ Reports 1971, punctul 53.

([10]) UNHCR este responsabil cu supravegherea aplicării convențiilor internaționale pentru protecția refugiaților [Adunarea Generală a Națiunilor Unite (UNGA), *Statutul Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați*, 1950, A/RES/428(V), alineatul (8) litera (a)].

([11]) UNHCR, Comitetul Executiv al Programului Înaltului Comisariat, *Concluzia generală privind protecția internațională nr. 65 (XLII) – 1991,* 1991, nr. 65 (XLII).

([12]) UNHCR, Comitetul Executiv al Programului Înaltului Comisariat, *Încetarea statutului de protecție nr. 69 (XLIII) – 1992*, 1992, nr. 69 (XLIII).

([13]) UNHCR, *Clauzele de încetare a protecției: orientări privind aplicarea acestora*, 1999.

([14]) UNHCR, *Orientări privind protecția internațională nr. 3: încetarea statutului de refugiat în temeiul articolului 1C alineatele (5) și (6) din Convenția din 1951 privind statutul refugiaților (clauzele privind „încetarea existenței circumstanțelor")*, 2003, HCR/GIP/03/03.

([15]) UNHCR, *Manualul privind procedurile și criteriile de stabilire a statutului de refugiat și Orientările privind protecția internațională în conformitate cu Convenția din 1951 și Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților*, Geneva, 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4.

Motivele pentru retragerea protecției internaționale în temeiul DPA ([16])

Încetarea (articolele 11 și 16 din DCPI). Protecția internațională nu mai este necesară sau justificată nici din cauza comportamentului individual al refugiatului, nici din cauza schimbărilor fundamentale din țara de origine.

Excluderea (articolele 12 și 17 din DCPI). Un solicitant sau un beneficiar al protecției internaționale este exclus de la protecție internațională atunci când a săvârșit acte precum infracțiuni împotriva păcii, crime de război, infracțiuni grave (de drept comun) și acte contrare scopurilor și principiilor ONU. În plus, un solicitant este exclus de la statutul de refugiat dacă o agenție a ONU, alta decât UNHCR, oferă protecție sau atunci când a dobândit drepturi și obligații echivalente cu cele aferente cetățeniei țării în care își are reședința.

Alterarea sau omiterea faptelor [articolul 14 alineatul (3) litera (b) și articolul 19 alineatul (3) litera (b) din DCPI]. În cazul în care se constată că statutul de refugiat sau protecția subsidiară a fost obținută prin alterarea sau omiterea unor fapte materiale de către solicitant la momentul determinării inițiale, fără de care aceasta nu ar fi fost acordată niciodată.

Pericolul pentru siguranța statului și/sau a societății ([17]) **[articolul 14 alineatul (4) din DCPI].** Ori de câte ori se stabilește că persoana reprezintă la momentul respectiv sau poate reprezenta pe viitor un pericol pentru siguranța statului membru în care se află. Clauza de la articolul 17 alineatul (1) litera (d) din DCPI, care se referă la pericolul pentru societate sau pentru siguranța statului membru, se referă numai la beneficiarii protecției subsidiare.

Încetarea statutului de refugiat și încetarea statutului conferit prin protecție subsidiară

Motivele de încetare referitoare la statutul de refugiat și la protecția subsidiară sunt prevăzute la articolul 11 și, respectiv, la articolul 16 din DCPI.

([16]) Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare) (JO L 180, 29.6.2013, p. 60).

([17]) CJUE, Hotărârea din 2 mai 2018, *K./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie* (*și H. F./Belgische Staat*), cauzele conexate C-331/16 și C-366/16, ECLI:EU:C:2018:296. Rezumat disponibil în Baza de date a EASO privind jurisprudența. Deși cauzele menționate nu tratează în mod direct articolele 11, 14, 16 sau 19, ele se referă la „siguranța publică”, care poate fi relevantă în ceea ce privește retragerea protecției.

Articolul 11 din DCPI – Statutul de refugiat

Încetarea

„(1) Orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid încetează să mai fie refugiat în cazul în care:

(a) a solicitat din nou, în mod voluntar, protecția țării al cărui cetățean este; sau

(b) după ce și-a pierdut cetățenia, a redobândit-o în mod voluntar; sau

(c) a obținut o nouă cetățenie și beneficiază de protecția țării a cărei cetățenie a dobândit-o; sau

(d) s-a restabilit în mod voluntar în țara pe care a părăsit-o sau în afara căreia a rămas de teama persecuției; sau

(e) datorită faptului că circumstanțele în urma cărora a fost recunoscut ca refugiat au încetat să mai existe, nu mai poate continua să refuze solicitarea protecției țării al cărui cetățean este; sau

(f) fiind un apatrid, datorită faptului că circumstanțele în urma cărora a fost recunoscut ca refugiat au încetat să mai existe, se poate întoarce în țara în care avea reședința obișnuită.

(2) În scopul punerii în aplicare a alineatului (1) literele (e) și (f), statele membre examinează dacă schimbarea circumstanțelor este semnificativă în mod suficient și nu este provizorie pentru ca temerea refugiatului de a fi persecutat să nu mai poată fi considerată bine întemeiată.

(3) Alineatul (1) literele (e) și (f) nu se aplică unui refugiat care poate să invoce motive imperioase care rezultă din persecuții anterioare pentru a refuza să beneficieze de protecția țării al cărei cetățean este sau, în cazul unui apatrid, a țării în care își avea reședința obișnuită.”

Articolul 16 din DCPI – Statutul conferit prin protecție subsidiară

Încetarea

„(1) Un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid încetează să mai fie eligibil pentru obținerea de protecție subsidiară atunci când circumstanțele care au justificat acordarea unei astfel de protecții încetează să existe sau au evoluat astfel încât protecția nu mai este necesară.

(2) În sensul punerii în aplicare a alineatului (1), statele membre țin seama de schimbarea circumstanțelor, stabilind dacă aceasta este suficient de semnificativă și nu este provizorie pentru ca persoana eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară să nu mai fie supusă unui risc real de a suferi vătămări grave.

(3) Alineatul (1) nu se aplică unui beneficiar al statutului conferit prin protecție subsidiară care poate să invoce motive imperioase care rezultă din persecuții anterioare pentru a refuza să beneficieze de protecția țării al cărei cetățean este sau, în cazul în unui apatrid, a țării în care își avea reședința obișnuită.”

În ceea ce privește **statutul de refugiat**, clauzele de încetare a protecției incluse la articolul 11 alineatul (1) sunt aceleași cu clauzele de încetare a protecției prevăzute la articolul 1C din Convenția privind statutul refugiaților. În plus, articolul 11 alineatul (2) se referă la caracterul semnificativ și neprovizoriu al schimbării circumstanțelor menționate la articolul 11 alineatul (1) literele (e) și (f).

Totuși, dispozițiile referitoare la încetarea **protecției subsidiare** nu conțin clauze referitoare la comportamentul beneficiarului. În plus, în ceea ce privește schimbarea circumstanțelor, încetarea protecției subsidiare diferă de încetarea statutului de refugiat în sensul că împrejurările care au condus la acordarea protecției subsidiare nu numai că „încetează să existe”, dar este posibil și să fi „evoluat astfel încât protecția nu mai este necesară”. În acest mod, articolul 16 alineatul (1) definește schimbarea circumstanțelor într-un mod puțin diferit, și posibil mai pe larg, decât articolul corespunzător privind

statutul de refugiat, chiar dacă criteriul de referință comun pentru încetarea atât a statutului de refugiat, cât și a protecției subsidiare este că protecția internațională nu mai este necesară. În ceea ce privește natura schimbării, aceeași formulare („este semnificativă și nu este provizorie") este utilizată pentru protecția subsidiară și statutul de refugiat. O formulare similară este, de asemenea, utilizată în legătură cu excepția din motive imperioase.

Criteriile clauzelor de încetare a protecției și semnificația lor substanțială în practică sunt discutate în detaliu în capitolul II „Analiza juridică a clauzelor de încetare a protecției".

Cerințele procedurale pentru retragerea protecției internaționale, care include încetarea, sunt prevăzute în DPA la articolele 44, 45 și 46. Acestea includ anumite garanții pentru beneficiarul protecției internaționale. Aceste considerații procedurale sunt discutate mai pe larg în capitolul III „Etapele procedurale ale fluxului de lucru pentru încetare".

Instrumentul EASO aferent

EASO, *Încetarea protecției internaționale: articolele 11, 14, 16 și 19 din Directiva privind condițiile pentru protecția internațională (2011/95/UE) – O analiză judiciară*, 2016.

(c) Jurisprudența europeană

CJUE, Hotărârea din 2 martie 2010, *Abdulla și alții/Bundesrepublik Deutschland* ([18])

CJUE i-a fost adresată o cerere de decizie preliminară din partea unei instanțe germane cu privire la interpretarea articolului 11 din Directiva inițială privind condițiile pentru protecția internațională (Directiva 2004/83/CE) (DCPI inițială) atunci când se consideră că statutul de refugiat a încetat să existe.

Cauza se referă la resortisanți irakieni cărora li s-a acordat statutul de refugiat în Germania pe baza temerii lor de a fi persecutați în țara de origine de către partidul de guvernământ. După câțiva ani, autoritatea germană le-a revocat statutul din cauza schimbării circumstanțelor din Irak. Cauza a ajuns la Curtea Administrativă Federală, care a decis să sesizeze CJUE pentru o decizie preliminară.

CJUE a decis că o schimbare a circumstanțelor trebuie să remedieze cauzele care au determinat recunoașterea statutului de refugiat. Aceasta înseamnă că agenții de protecție din țara de origine trebuie să ia măsuri rezonabile pentru a preveni persecuția, trebuie să opereze un sistem juridic eficient de depistare, de urmărire penală și de pedepsire a faptelor care constituie persecuție și că persoana în cauză trebuie să aibă acces la o astfel de protecție. Pentru a satisface cerința privind caracterul semnificativ și neprovizoriu, cauzele pentru care solicitantului i s-a acordat statutul de refugiat trebuie eliminate definitiv. Organizațiile internaționale, inclusiv prin prezența unei forțe multinaționale, pot fi agenți de protecție.

CJUE a menționat că încetarea statutului de refugiat nu poate depinde de constatarea că o persoană nu este eligibilă pentru statutul conferit prin protecție subsidiară, întrucât acestea sunt două sisteme de protecție distincte.

Atunci când autoritatea decizională verifică să nu existe alte circumstanțe care ar putea justifica teama de persecuție, criteriul probabilității aplicat pentru a evalua astfel de circumstanțe este același cu cel aplicat atunci când solicitantului i s-a acordat statutul de refugiat.

Atunci când autoritatea competentă intenționează să retragă statutul de refugiat din cauza schimbării circumstanțelor, articolul 4 alineatul (4) din DCPI se aplică în mod normal dacă solicitantul se bazează pe motive de persecuție diferite de cele care au fost acceptate anterior și dacă există acte sau amenințări de persecuție anterioare legate de aceste motive diferite.

([18]) CJUE, Hotărârea din 2 martie 2010, *Aydin Salahadin Abdulla, Kamil Hasan, Ahmed Adem, Hamrin Mosa Rashi, Dler Jamal/ Bundesrepublik Deutschland*, cauzele conexate C-175/08, C-176/08, C-178/08 și C-179/08, ECLI:EU:C:2010:105. Rezumat disponibil în Baza de date a EASO privind jurisprudența.

CJUE, Hotărârea din 20 ianuarie 2021, *Secretary of State for the Home Department/OA* ([19])

CJUE i-a fost adresată o cerere de decizie preliminară din partea Regatului Unit cu privire la interpretarea articolului 2 litera (e) și a articolelor 7 și 11 din DCPI inițială.

Cauza făcea referire la un resortisant somalez căruia i s-a acordat statutul de refugiat în Regatul Unit pe baza persecuției violente cu care s-au confruntat acesta și soția sa în țara de origine. După câțiva ani, autoritatea britanică le-a revocat statutul din cauza schimbării circumstanțelor din Somalia. Cauza a ajuns la Tribunalul Superior, care a decis să sesizeze CJUE pentru o decizie preliminară.

CJUE a făcut referire la Hotărârea *Abdulla* ([20]) cu privire la definiția protecției: agenții de protecție din țara de origine trebuie să ia măsuri rezonabile pentru a preveni persecuția, trebuie să opereze un sistem juridic eficient de depistare, de urmărire penală și de pedepsire a faptelor care constituie persecuție și că persoana în cauză trebuie să aibă acces la o astfel de protecție.

CJUE a remarcat, de asemenea, că sprijinul social și financiar oferit de actorii privați (de exemplu, familia) după întoarcerea în țara de origine nu poate constitui protecție, deoarece un astfel de sprijin nu este, ca atare, de natură nici să prevină actele de persecuție, nici să identifice, să urmărească penal și să sancționeze astfel de acte și prin urmare, nu poate fi considerat că oferă protecție.

([19]) CJUE, Hotărârea din 20 ianuarie 2021, *Secretary of State for the Home Department/OA*, C-255/19, ECLI:EU:C:2021:36. Rezumat disponibil în Baza de date a EASO privind jurisprudența.

([20]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18.

II. Analiza juridică a clauzelor de încetare a protecției

(a) Actele voluntare ale individului care conduc la încetare

Dintre cele șase clauze de încetare menționate la articolul 11 din DCPI, primele patru reflectă schimbările care au fost făcute chiar de beneficiar. Următoarele clauze se aplică numai beneficiarilor statutului de refugiat:

(a) solicitarea voluntară din nou a protecției în țara de origine;

(b) redobândirea voluntară a cetățeniei;

(c) dobândirea unei noi cetățenii;

(d) restabilirea voluntară în țara în care se temea de persecuție.

Există situații în care acțiunile persoanei, cum ar fi contactarea autorităților din țara de origine sau călătoria în țara respectivă, ridică problema dacă este într-adevăr necesară continuarea protecției internaționale sau dacă nevoia de protecție a încetat să existe. În trei dintre cele patru situații menționate mai sus [literele (a), (b) și (d)], elementul principal și comun care trebuie examinat și evaluat este caracterul voluntar al acțiunilor persoanei.

Noțiunea de „caracter voluntar" implică absența oricărei presiuni fizice, psihologice sau materiale. Numai solicitarea din nou, redobândirea sau restabilirea **voluntară** poate justifica concluzia că nevoia de protecție a încetat într-adevăr să mai existe. Evaluarea caracterului voluntar trebuie să se bazeze pe circumstanțele specifice ale cazului. Relația pe care o are refugiatul cu țara de origine ar trebui analizată în mod obiectiv și independent.

1. Solicitarea voluntară din nou a protecției în țara a cărei cetățenie o are

Articolul 11 alineatul (1) litera (a) reflectă articolul 1C alineatul (1) din Convenția privind statutul refugiaților. Statutul de refugiat va înceta în cazul în care o persoană „a solicitat din nou, în mod voluntar, protecția țării a cărei cetățenie o are".

Această clauză se poate aplica numai atunci când beneficiarul are cetățenia țării de origine, dar locuiește în afara granițelor acesteia. Totuși, această clauză nu înseamnă neapărat că persoana s-a întors în țara de origine. Clauza va duce la încetarea protecției internaționale deoarece persoana în cauză a solicitat protecția țării de origine, demonstrând astfel că nu mai are nevoie de protecție din țara de azil.

Solicitarea din nou a protecției țării a cărei cetățenie o are nu poate duce la încetare decât atunci când sunt îndeplinite următoarele condiții:

- refugiatul a acționat voluntar;
- acțiunile persoanei indică intenția acesteia de a se bucura din nou de protecția țării al cărei cetățean este;
- refugiatul a obținut protecție efectivă.

Trebuie subliniat că actul în sine nu ar duce automat la încetare. Persoana ar fi trebuit să acționeze din proprie voință, cu scopul de a solicita și de a obține protecție. Dacă persoana este obligată să acționeze prin împrejurări independente de voința sa, nu este îndeplinit criteriul caracterului voluntar. Acțiunile persoanei ar trebui, de asemenea, să arate intenția de a se bucura din nou de protecția țării al cărei cetățean este. Termenul „protecție" în acest sens cuprinde atât protecția diplomatică, cât și asistența consulară împotriva persecuției sau a vătămării grave. Protecția solicitată ar trebui să fie efectivă ([21]) în măsura în care simplele încercări sau cereri nereușite de protecție din partea țării a cărei cetățenie o are nu ar duce la încetare. Ar trebui atrasă atenția asupra diferitelor tipuri și grade de solicitare din nou, deoarece contactul ocazional cu autoritățile diferă semnificativ de solicitarea efectivă din nou a protecției, situație în care persoana a stabilit relații regulate și puternice cu țara a cărei cetățenie o are.

Contactarea autorităților din țara de origine ([22])

Cazurile în care autoritățile consulare furnizează documente și certificate de care resortisanții țării ar putea avea nevoie în străinătate, inclusiv reînnoirea pașapoartelor, a certificatelor de naștere și de căsătorie, autentificarea diplomelor etc., ar putea fi examinate în perspectiva solicitării din nou a protecției. În ceea ce privește eliberarea documentelor naționale, problema-cheie este motivul pentru care documentul a fost obținut sau reînnoit, împreună cu circumstanțele personale ale persoanei și situația din țara de origine. De exemplu, eliberarea sau extinderea termenului de valabilitate a pașapoartelor naționale poate implica o intenție de a restabili relații normale cu țara a cărei cetățenie o are ([23]). Totuși, pot exista cazuri în care obținerea sau reînnoirea unui pașaport național nu implică intenția de a solicita din nou protecția țării a cărei cetățenie o are. Acest lucru se aplică, de exemplu, în cazul în care pașaportul național este solicitat de autoritățile țării gazdă. În funcție de circumstanțele individuale și de intenția beneficiarului, contactele cu ambasadele sau consulatele în scopul certificării documentelor academice sau pentru obținerea de copii ale certificatului de naștere, de căsătorie și ale altor acte pot fi sau nu considerate acțiuni care indică intenția de a solicita din nou protecția țării de origine.

În fiecare caz, autoritățile naționale ar trebui să examineze scopul contactului (contactelor) și/sau al călătoriei (călătoriilor), deoarece acțiunea, scoasă din context, ar putea da o impresie greșită. Mai mult, evaluarea oricărui contact cu autoritățile țării de origine ar trebui să ia în considerare dacă persoana este vizată de agenți statali sau nestatali. În cazurile în care, de exemplu, beneficiarul protecției internaționale se teme de persecuția unui grup armat, contactul cu autoritățile statului nu implică neapărat faptul că statul este capabil sau dispus să ofere protecție împotriva grupului armat.

Provocarea principală în această procedură este de a stabili dacă refugiatul, prin acțiunile sale, a intenționat să solicite din nou protecția țării de origine și dacă o astfel de protecție ar fi asigurată efectiv de țara de origine.

([21]) Pentru o discuție suplimentară asupra conceptului „protecție efectivă", a se vedea capitolul II secțiunea b.

([22]) A se vedea, de asemenea, în „Beneficiarii protecției internaționale care călătoresc și contactează autoritățile din țara lor de origine", Raport de sinteză pentru studiul REM, 2019.

([23]) UNHCR, *Clauzele de încetare a protecției: orientări privind aplicarea acestora*, *op. cit.*, nota de subsol 13, punctul 10.

Exemple de acțiuni care pot indica solicitarea din nou a protecției ([24])

- Întoarcere/ședere voluntară
- Ședere de lungă durată fără a se ascunde
- Eliberarea sau reînnoirea unui pașaport
- Eliberarea unui document administrativ
- Obținerea unui loc de muncă la autoritățile din țara de origine
- Contacte frecvente cu autoritățile naționale pentru o anumită perioadă, inițiate de individ.

Exemple practice

Încetarea poate să nu fie aplicabilă în următoarele cazuri.

- Persoana nu poate sau nu și-a manifestat în mod explicit voința de a solicita din nou protecția țării de origine, de exemplu în cazul unui copil sau atunci când o terță persoană a efectuat solicitarea din nou fără acordul refugiatului.
- Persoana a avut contact doar ocazional, de exemplu pentru a solicita acte pentru reîntregirea familiei, pentru a solicita pașapoarte pentru copiii minori etc.
- Persoana a intrat în contact doar pentru că era absolut necesar, de exemplu pentru a continua să primească tratamente vitale.

2. Redobândirea voluntară a cetățeniei

După cum se precizează în Orientările UNHCR privind încetarea din 1999, „în general se consideră că cetățenia reflectă legătura dintre cetățean și stat și, atât timp cât refugiatul și-a redobândit de bună voie cetățenia pierdută, se poate prezuma intenția de a obține protecția guvernului său” ([25]). Pierderea cetățeniei ar fi putut avea loc înainte sau după recunoașterea statutului de refugiat. O astfel de pierdere poate fi la inițiativa țării de origine, de exemplu pierderea cetățeniei *ex lege* din cauza căsătoriei cu un cetățean al unei alte țări, sau la inițiativa persoanei, de exemplu renunțarea la cetățenie.

Articolul 11 alineatul (1) litera (b) din DCPI se aplică oricărei persoane care, la un moment dat, a pierdut cetățenia țării de origine și a redobândit-o în mod **voluntar**. Redobândirea voluntară a cetățeniei este un indiciu clar că există o normalizare a legăturii dintre refugiat și guvernul față de care avea o teamă de persecuție bine întemeiată ([26]). Odată stabilit caracterul voluntar al redobândirii, se prezumă intenția sau motivul persoanei.

În plus, nota UNHCR privind aplicarea clauzelor de încetare a protecției ([27]) precizează: „Redobândirea voluntară a fostei cetățenii trebuie să fie însoțită de **restabilirea efectivă a relațiilor** dintre individ și țara a cărei cetățenie o are, adică protecția efectivă a țării a cărei cetățenie o are trebuie să fie disponibilă refugiatului, care o solicită din nou de bunăvoie. Acest ultim aspect este deosebit de important în ceea ce privește acei refugiați care au fost persecutați prin privarea de cetățenie.”

Redobândirea *de jure* a cetățeniei nu este suficientă în sine pentru aplicarea clauzei de încetare. Prin urmare, în cazurile în care legea din țara de origine a refugiatului conferă în mod automat cetățenia și refugiatul și-a redobândit cetățenia în acest fel, este posibil să nu existe niciun act din partea refugiatului

([24]) Această listă este orientativă și nu se dorește a fi exhaustivă.

([25]) UNHCR, *Clauzele de încetare a protecției: orientări privind aplicarea acestora*, *op. cit.*, nota de subsol 13, punctul 13.

([26]) UNHCR, *Clauzele de încetare a protecției: orientări privind aplicarea acestora*, *op. cit.*, nota de subsol 13, punctul 13.

([27]) UNHCR, *Nota UNHCR privind aplicabilitatea încetării*, mai 1997, EC/47/SC/CRP.30, punctul 13.

care să declanșeze automat aplicarea acestei clauze ([28]). Cu toate acestea, încă ar putea exista cazuri în care s-ar putea aplica articolul 11 alineatul (1) litera (b) din DCPI, dacă persoana a acceptat în mod explicit cetățenia. O atenție deosebită ar trebui acordată particularităților fiecărui caz, și anume condițiilor specifice ale decretului de acordare a cetățeniei și pașilor și opțiunilor oferite persoanei, precum și cunoașterii de către refugiat a opțiunilor sale.

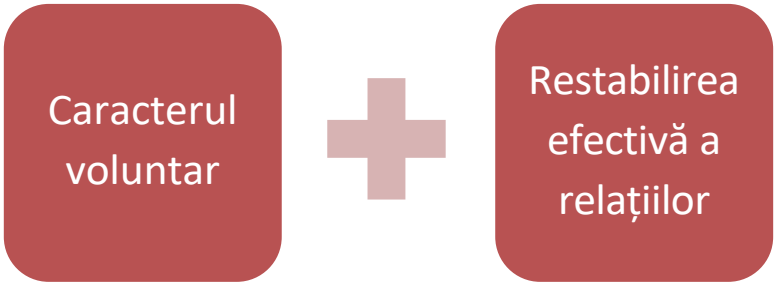

Ca în orice caz de încetare, toate informațiile relevante și dovezile colectate ar trebui evaluate cu atenție. Decizia nu ar trebui să se bazeze exclusiv pe un aspect sau altul, și anume situația din țara de origine sau circumstanțele individuale ale solicitantului. Ambii factori ar trebui evaluați cu diligență și cu bună-credință.

3. Dobândirea unei noi cetățenii

Protecția internațională poate înceta și în cazurile în care refugiatul a dobândit o nouă cetățenie și se bucură de protecția țării care i-a acordat noua cetățenie. Această clauză se aplică cel mai frecvent în cazurile în care refugiații sunt integrați cu succes în țările gazdă, dobândind în cele din urmă cetățenia țării gazdă prin naturalizare. Totuși, această clauză se aplică și în cazurile în care persoana dobândește cetățenia unei alte țări (terțe).

Elementele care trebuie examinate de autoritățile naționale constau în faptul dacă noua cetățenie a fost dobândită *de jure* și *de facto* și dacă, din cauza unei temeri de persecuție bine întemeiate sau a unui risc real de a suferi vătămări grave în țara care acordă noua cetățenie, persoana nu poate sau nu dorește să solicite **protecția țării care îi acordă noua cetățenie**. Responsabilii de caz ar trebui să evalueze atât cadrul juridic, cât și practica administrativă, pentru a evalua dacă cetățenia este efectivă și reflectă o legătură reală. Refugiatul ar trebui să se poată bucura de drepturile pe care le au cetățenii acelei țări, inclusiv de dreptul de a se întoarce și de a locui în țara respectivă. În cazurile în care noua cetățenie este dobândită prin aplicarea legii, responsabilii de caz ar trebui să examineze în detaliu dacă protecția este efectivă și legile sunt puse în aplicare în așa fel încât protecția să fie disponibilă în practică. Acest lucru este deosebit de relevant în cazurile în care femeile dobândesc automat cetățeniile soților lor și în cazurile de succesiune a statelor.

La examinarea acestei clauze, informațiile privind țara de origine (ITO) atât cu privire la legislație, cât și cu privire la practică ar trebui consultate și orice dovadă documentară, cum ar fi pașapoartele și documentele de identitate, ar trebui să fie examinată împreună cu declarațiile persoanei.

([28]) UNHCR, *Clauzele de încetare a protecției: orientări privind aplicarea acestora, op. cit.*, nota de subsol 13, punctul 14.

4. Restabilirea voluntară în țara din care a plecat refugiatul

Ultima clauză de încetare legată de acțiunile proprii ale persoanei [articolul 11 alineatul (1) litera (d) din DCPI] impune ca persoana nu numai să se fi întors voluntar, ci și să se fi restabilit în țara din partea căreia a solicitat protecție. Motivul acestei clauze de încetare este că, în cazurile în care întoarcerea voluntară echivalează cu restabilirea, persoana nu mai are nevoie de protecție internațională, deoarece a reușit să își asigure deja protecție națională ([29]). În aplicarea acestei clauze, responsabilii de caz ar trebui să ia în considerare două aspecte-cheie: caracterul voluntar al acțiunilor persoanei și aspectul restabilirii.

În legătură cu prima problemă-cheie, în principiu, atât întoarcerea, cât și șederea trebuie să fi fost efectuate în mod **voluntar**. Responsabilii de caz ar trebui să fie precauți în cazurile în care fie întoarcerea, fie șederea prelungită nu a fost voluntară. În acest sens, această clauză de încetare a protecției nu va fi aplicabilă cazurilor în care (a) întoarcerea nu se bazează în realitate pe consimțământul liber al refugiatului (inclusiv situații de constrângere sau amenințări cu sancțiuni sau retragerea drepturilor, deportarea, extrădarea, răpirea sau rute de călătorie neașteptate prin serviciile de transport) și (b) în cazul în care persoana s-a întors în țara de origine în mod voluntar, dar șederea sa nu a fost voluntară, din cauza unor circumstanțe precum închisoarea, răpirea sau o afecțiune medicală gravă ce împiedică călătoria.

În ceea ce privește a doua problemă-cheie, nu există o definiție ca atare a ceea ce presupune „**restabilirea**”. Elementul esențial este că există o normalizare a relațiilor cu guvernul țării de origine. Responsabilii de caz ar trebui să evalueze, de la caz la caz, acțiunile refugiatului. Elemente precum durata șederii și acțiunile care indică un sentiment de „angajament” față de societatea țării – de exemplu, deschiderea unei noi afaceri, construirea sau cumpărarea unei noi case sau faptul de a deveni membru al unui partid politic, plata impozitelor, adoptarea unui copil sau îndeplinirea serviciului militar – pot juca un rol important în evaluarea restabilirii. Chiar și atunci când refugiatul s-a întors în țară în mod involuntar, pașii voluntari suplimentari întreprinși pentru a se stabili și a-și relua viața normală pentru o perioadă prelungită pot însemna că clauza de încetare a protecției continuă să se aplice. În schimb, călătoria înapoi pentru a evalua situația, în special pentru a evalua dacă situația este potrivită pentru o întoarcere permanentă, nu echivalează cu „restabilirea”. În același context, vizitarea familiei și a prietenilor pentru perioade scurte nu este suficientă pentru a considera că refugiatul s-a restabilit voluntar în țara de origine.

Aplicarea acestei clauze de încetare a protecției nu împiedică persoana să depună o nouă cerere de acordare a statutului de refugiat pe baza circumstanțelor din țara de origine care apar după ce s-a restabilit ([30]).

Exemplu practic

În Danemarca este disponibil un program național care sprijină beneficiarii protecției internaționale care se întorc în țările lor de origine. Aceștia beneficiază de o indemnizație specială pentru restabilirea lor în țara de origine. Acele persoane care nu se pot restabili pot, într-un anumit interval de timp, să se întoarcă în țara gazdă fără consecințe juridice în ceea ce privește statutul lor de protecție internațională.

([29]) EASO, *Încetarea protecției internaționale: articolele 11, 14, 16 și 19 din Directiva privind condițiile pentru protecția internațională (2011/95/UE) – O analiză judiciară*, 2016.

([30]) UNHCR, *Clauzele de încetare a protecției: orientări privind aplicarea acestora*, *op. cit.*, nota de subsol 13, punctul 22.

(b) Schimbarea circumstanțelor

Articolul 11 din DCPI

Articolul 16 din DCPI

În timp ce secțiunea anterioară a făcut referire la clauzele legate de comportamentul beneficiarului, această secțiune tratează clauzele de încetare a protecției legate de schimbarea circumstanțelor, adică atunci când circumstanțele relevante „au încetat să mai existe" sau „au evoluat astfel încât protecția nu mai este necesară". Spre deosebire de clauzele referitoare la comportamentul beneficiarului, care se aplică doar refugiaților, încetarea din cauza schimbării circumstanțelor se poate aplica atât refugiaților, cât și beneficiarilor protecției subsidiare.

Pentru a evalua schimbarea circumstanțelor, responsabilul de caz trebuie să se bazeze pe ITO relevante. Acestea pot include, de exemplu, informații despre situația politică, aplicarea statului de drept sau îmbunătățirea protecției drepturilor omului. Potrivit UNHCR, „se presupune, în general, că «circumstanțele» în cauză sunt, în principal, condițiile politice și condițiile de bază privind drepturile omului din țara de origine sau din țara în care își avea reședința obișnuită. Aceste circumstanțe vor fi stat la baza temerii de persecuție care va da naștere statutului de refugiat" ([31]).

Schimbările ar trebui să fie legate de circumstanțele **în legătură cu care beneficiarului i s-a acordat protecție internațională**. Cu alte cuvinte, schimbările nu ar trebui luate în considerare în mod izolat: ele ar trebui luate întotdeauna în considerare în raport cu motivele pentru care solicitantul a fost recunoscut ca beneficiar. Examinarea trebuie să evalueze întotdeauna modul în care schimbările afectează persoana și nevoia acesteia de protecție internațională.

Tipul de schimbări luate în considerare sunt cel mai frecvent schimbări ale situației generale a țării de origine, de exemplu o schimbare a situației politice sau de securitate. Schimbarea circumstanțelor poate fi, de asemenea, mai strâns legată de situația beneficiarului, de exemplu atunci când s-a ajuns la o soluționare durabilă într-o vendetă între familii pentru care autoritățile nu au putut sau nu au vrut să ofere protecție. Cu toate acestea, pentru a fi semnificative și neprovizorii, schimbările care intră sub incidența unor astfel de clauze de încetare nu ar trebui să depindă doar de acțiunile sau de atitudinea persoanei. Cu alte cuvinte, schimbările legate de convingerile sau credințele persoanei sau o schimbare a statutului personal (cum ar fi relațiile de familie) al beneficiarului nu se califică drept schimbare a circumstanțelor care duce la încetare.

În timp ce clauzele de încetare a protecției bazate pe comportamentul individual [articolul 11 literele (a)-(d) din DCPI] se aplică numai celor cărora li s-a acordat statutul de refugiat, acțiunile individuale ale unui beneficiar căruia i s-a acordat statutul conferit prin protecție subsidiară pot, în anumite cazuri, să declanșeze o evaluare a faptului dacă împrejurările în care au fost recunoscute s-ar fi putut schimba. Acest lucru se poate întâmpla atunci când, de exemplu, beneficiarul a călătorit înapoi în țara de origine. Întoarcerea în sine nu ar fi motivul încetării, dar poate fi un factor declanșator pentru a investiga dacă circumstanțele în legătură cu care beneficiarului i s-a acordat statutul conferit prin protecție subsidiară au încetat să mai existe sau au evoluat astfel încât protecția internațională nu mai este necesară.

([31]) UNHCR, *Notă de discuție privind aplicarea clauzelor de încetare din Convenția din 1951 ca urmare a „încetării existenței circumstanțelor"*, 20 decembrie 1991, EC/SCP/1992/CRP.1.

1. Caracterul semnificativ și neprovizoriu al schimbării

Atât pentru statutul de refugiat, cât și pentru statutul conferit prin protecție subsidiară, schimbarea circumstanțelor trebuie să aibă un caracter suficient de semnificativ și să nu fie provizorie pentru ca teama refugiatului de persecuție să nu mai poată fi considerată bine întemeiată sau persoana eligibilă pentru protecție subsidiară să nu mai fie supusă unui risc real de a suferi vătămări grave ([32]).

CJUE, Hotărârea din 2 martie 2010, *Abdulla și alții/Bundesrepublik Deutschland* ([33])

CJUE i-a fost adresată o cerere de decizie preliminară din partea Germaniei cu privire la interpretarea articolului 11 alineatul (1) litera (e) din DCPI inițială.

În hotărârea sa, CJUE a considerat că schimbarea circumstanțelor trebuie să fie „semnificativă în mod suficient și nu [trebuie să fie] provizorie pentru ca temerea refugiatului de a fi persecutat să nu mai poată fi considerată fondată."

În hotărârea sa, CJUE a arătat că:

„[a]precierea caracterului semnificativ și neprovizoriu al schimbării circumstanțelor implică astfel lipsa unor temeri fondate de a fi expus unor acte de persecuție care constituie încălcări grave ale drepturilor fundamentale ale omului, în sensul articolului 9 alineatul (1) din directivă".

Caracterul „**semnificativ**" al schimbării trebuie evaluat în raport cu circumstanțele inițiale în legătură cu care beneficiarului i s-a acordat statutul respectiv. Schimbarea sau evenimentul în sine nu trebuie să fie de natură semnificativă în ceea ce privește „istoricul", ci mai degrabă în ceea ce privește eliminarea factorilor care au stat la baza temerii bine întemeiate sau a riscului real inițial ([34]). Atunci când schimbările privesc situația generală din țara de origine, indicatorii care sunt relevanți pentru a aprecia dacă schimbarea este semnificativă sunt, de exemplu, instaurarea democrației, modificările cu succes ale constituției și consecințele acestora asupra regimului politic, respectul general față de drepturile omului, alegerile democratice și un sistem multipartid, reformele structurii juridice și sociale, condițiile de funcționare a instituțiilor și administrațiilor, abrogarea legilor opresive, destructurarea forțelor de securitate represive și a tuturor grupurilor sau entităților care ar putea sta la originea actelor de persecuție ([35]). Pot fi luați în considerare și indicatori precum aplicarea schemelor de amnistie sau repatrierea cu succes la scară largă.

În ceea ce privește **caracterul neprovizoriu** în temeiul articolului 11 alineatul (2) din DCPI, Curtea a reținut că schimbarea circumstanțelor va fi considerată a avea un astfel de caracter atunci când factorii pe care s-au întemeiat temerile refugiatului de a fi persecutat pot fi considerați eliminați **în mod durabil** ([36]). Având în vedere caracterul diferit al fiecărei situații, precum și elementele individuale, nu a fost stabilită o perioadă minimă precisă în contextul legislației UE. Pentru a constata caracterul neprovizoriu al schimbării, este în orice caz primordial să se analizeze progresul și modificările efectuate în perioada scursă după producerea schimbării. Această evaluare trebuie să ia în considerare modul în care s-au produs schimbările semnificative și, în special, evoluția ulterioară a stabilității situației din țara de origine. De exemplu, o tranziție care are loc printr-un proces democratic cu alegeri corecte și deschise are mai

([32]) Articolul 11 alineatul (2) și articolul 16 alineatul (2) din DCPI (reformare).

([33]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18.

([34]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18, punctul 73.

([35]) O'Sullivan, M., *Refugee Law and Durability of Protection: Temporary residence and cessation of status* (Legea privind refugiații și durabilitatea protecției: șederea temporară și încetarea statutului), 2019, *op. cit.*, nota de subsol 77, capitolul 4.

([36]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18, punctul 73.

multe șanse să îndeplinească standardele caracterului „neprovizoriu” al schimbării decât o schimbare care are loc după preluarea puterii prin violență de către un regim.

UNHCR avertizează împotriva luării în considerare a posibilelor schimbări tranzitorii, deoarece „statutul de refugiat nu ar trebui, în principiu, să fie supus unei revizuiri frecvente” [Manualul UNHCR, punctul 135 ([37])]. În special, în ceea ce privește situația generală dintr-o țară de origine, nu este întotdeauna ușor de evaluat dacă o schimbare este neprovizorie.

2. Teama de persecuție nu mai este întemeiată/riscul real de a suferi vătămări grave nu mai este resimțit

În conformitate cu articolul 11 alineatul (2) și cu articolul 16 alineatul (2) din DCPI, schimbările de circumstanțe ar trebui să se producă astfel încât teama refugiatului să nu mai fie întemeiată, iar beneficiarul protecției subsidiare să nu mai fie supus unui risc real de a suferi vătămări grave. Cu alte cuvinte, circumstanțele care au justificat inițial acordarea protecției internaționale ar fi trebuit să înceteze să existe [articolul 11 alineatul (1) litera (e) din DCPI], iar pentru protecția subsidiară ar fi trebuit doar să se schimbe astfel încât protecția să nu mai fie necesară [articolul 16 alineatul (1) din DCPI].

Trebuie să se examineze dacă motivele care ar putea conduce la necesitatea protecției internaționale continuă să existe. Motivele pot fi aceleași ca cele pe baza cărora beneficiarului i s-a acordat inițial protecția sau unele noi, care au apărut după acordarea protecției. De exemplu, în cazul întoarcerii în țara de origine, noile circumstanțe ar putea da naștere temerii de persecuție sau unui risc real de a suferi vătămări grave.

Atunci când se aplică clauza de încetare relevantă, poate fi dificil să se stabilească pragul pentru schimbarea necesară, precum și **standardul probei** aplicat pentru a evalua amploarea schimbării circumstanțelor care ar putea justifica o decizie de încetare. Standardul probei necesar pentru aplicarea clauzei de încetare ca urmare a „încetării existenței circumstanțelor” trebuie înțeles ca o reflectare a articolului 4 alineatul (4) din DCPI ([38]), deoarece trebuie să se stabilească faptul că persecuția sau vătămarea gravă anterioară care a condus inițial la acordarea protecției nu se va mai repeta sau că efectele acesteia au fost eliminate. Prin urmare, încetarea implică faptul că schimbarea circumstanțelor a remediat cauzele care au determinat recunoașterea statutului de refugiat ([39]). În acest context, UNHCR menționează că „standardul probei (sau criteriul probabilității) necesar pentru aplicarea clauzei de încetare ca urmare a «încetării existenței circumstanțelor» trebuie să fie ridicat, în special ca urmare

([37]) „[Schimbarea] circumstanțelor se referă la schimbări fundamentale din țară, despre care se poate presupune că înlătură cauzele temerii de persecuție. O simplă schimbare – posibil tranzitorie – a faptelor care înconjoară teama individuală a refugiatului, care nu implică schimbări atât de majore ale circumstanțelor, nu este suficientă pentru a face aplicabilă această clauză.” UNHCR, *Manual privind procedurile și criteriile de stabilire a statutului de refugiat și Orientări privind protecția internațională,* 2019, *op. cit.*, nota de subsol 15, punctul 135.

([38]) „Faptul că solicitantul a fost deja persecutat, a suferit deja vătămări grave sau a făcut deja obiectul amenințării directe a unei astfel de persecuții sau a unor astfel de vătămări reprezintă un indiciu serios al temerilor fondate ale solicitantului de a fi persecutat sau al riscului real de a suferi vătămări grave, cu excepția cazului în care există motive întemeiate de a crede că respectiva persecuție sau respectivele vătămări grave nu se vor mai repeta”.

([39]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18, punctul 69.

a consecințelor grave ale încetării pentru refugiat și a faptului că clauza de încetare ca urmare a «încetării existenței circumstanțelor» nu este declanșată de un act voluntar din partea refugiatului." ([40])

În conformitate cu *Ghidul practic al EASO: Evaluarea probelor* ([41]), „elementele enumerate la articolul 4 alineatul (3) din DCPI trebuie analizate în raport cu standardul aplicabil probei, pentru a se putea realiza o evaluare a riscurilor. Standardul probei aplicat cel mai frecvent în evaluarea temerii bine întemeiate de persecuție și a riscului real de vătămare gravă este «un grad rezonabil de probabilitate». Standardul aplicat probei trebuie să fie, în orice caz, mai mic decât «dincolo de orice îndoială rezonabilă»."

Odată ce s-a stabilit că împrejurările în baza cărora i s-a acordat statutul de refugiat au încetat să mai existe, este totuși necesar să se verifice dacă au putut apărea și **alte circumstanțe** care să determine persoana să se teamă în mod întemeiat de persecuție sau să fie expusă unui risc real de suferi vătămări grave. Numai dacă răspunsul la această întrebare este „nu", statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară poate înceta. Evaluarea care urmează să fie efectuată este analogă cu cea care are loc în timpul examinării unei cereri inițiale de acordare a statutului ([42]). În special, responsabilul de caz trebuie să examineze dacă persoana are o teamă de persecuție bine întemeiată legată de unul dintre cele cinci motive, să urmeze toți pașii necesari ai evaluării și să ia o decizie privind eligibilitatea ([43]). Dacă teama de persecuție bine întemeiată pentru unul dintre cele cinci motive este fondată, persoanei i se va acorda statutul de refugiat. Dacă persoana nu se califică pentru statutul de refugiat, examinarea continuă pentru a evalua protecția subsidiară. Dacă se stabilește că persoana va fi expusă unui risc real de a suferi vătămări grave, astfel cum este descris la articolul 15 din DCPI, atunci statutul de refugiat va înceta, dar i se va acorda protecție subsidiară.

În ceea ce privește standardul probei care trebuie aplicat la examinare, în cazul în care nu există alte împrejurări care ar putea justifica o teamă de persecuție pentru persoana în cauză (fie din același motiv precum cel inițial în discuție, fie din motive noi), CJUE a precizat că „criteriul probabilității ce are rol în aprecierea riscului care rezultă din aceste alte circumstanțe este același precum cel aplicat la momentul acordării statutului de refugiat." ([44])

3. Noțiunea de protecție efectivă și agenții de protecție nestatali

În conformitate cu articolele 11 și 16 din DCPI, pentru a aplica încetarea în cazul unei schimbări a circumstanțelor cu caracter semnificativ și neprovizoriu, beneficiarii protecției internaționale ar trebui să poată solicita protecția țării de origine [articolul 11 alineatul (1) litera (e)] sau ar trebui să se stabilească că protecția internațională nu mai este necesară [articolul 16 alineatul (1)].

În cazurile în care riscul de persecuție sau de vătămări grave continuă să existe, aplicarea clauzelor de încetare este subordonată protecției acordate efectiv de către agenții de protecție în aceleași condiții ca cele menționate la articolul 7 din DCPI ([45]). Faptul că beneficiarului i-a fost acordată anterior protecție

---

([40]) UNHCR, *Declarație publică a UNHCR în legătură cu cauza Salahadin Abdulla și alții/Bundesrepublik Deutschland aflată pe rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene*, 2008, p. 18.

([41]) *Ghid practic al EASO: Evaluarea probelor*, 2015, p. 21.

([42]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18, punctele 81-83.

([43]) Pentru orientări suplimentare cu privire la examinarea protecției internaționale, a se vedea *Ghidul practic al EASO: Evaluarea probelor*, 2015, și *Ghidul practic al EASO: Condițiile de obținere a statutului de protecție internațională*, 2018.

([44]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18, punctul 84.

([45]) CJUE, 2021, OA, *op. cit.*, nota de subsol 19, punctul 38.

presupune că acesta nu a putut sau, din cauza fricii sau a riscului, nu a dorit să solicite protecția țării de origine. Dacă motivul care stă la baza temerii sau riscului nu a încetat, schimbarea circumstanțelor ar trebui să se aplice pentru disponibilitatea protecției țării de origine. Aceasta înseamnă că disponibilitatea protecției ar fi trebuit să se schimbe într-o asemenea măsură încât să nu mai existe o teamă bine întemeiată sau un risc real.

Articolul 7 alineatul (2) din DCPI stabilește orientări cu privire la momentul în care protecția este „oferită în general" și factorii pe care statele membre trebuie să îi ia în considerare în evaluările lor:

> O astfel de protecție împotriva persecuției sau a vătămărilor grave trebuie să fie efectivă și să nu aibă un caracter temporar. O astfel de protecție se acordă, în general, atunci când agenții menționați [...] iau măsuri rezonabile pentru a împiedica persecuția sau vătămările grave, printre altele, atunci când dispun de un sistem juridic eficient care să permită descoperirea, urmărirea penală și sancționarea acțiunilor ce constituie o persecuție sau o vătămare gravă și atunci când solicitantul are acces la o astfel de protecție.

În Hotărârea sa din 2010 în cauza *Abdulla și alții*, CJUE a hotărât că, atunci când se efectuează evaluarea agenților de protecție, este necesar să se verifice dacă acești agenți au luat măsuri rezonabile pentru a preveni persecuția. Prin urmare, este necesar să se verifice dacă aceștia dispun, printre altele, de un sistem juridic eficient pentru descoperirea, urmărirea penală și sancționarea acțiunilor ce constituie o persecuție și că resortisantul în cauză va avea acces la o astfel de protecție dacă încetează să mai aibă statutul de refugiat ([46]).

În această privință, atunci când se evaluează agenții de protecție, ar trebui examinate dorința și capacitatea acestora de a oferi protecție. De asemenea, ar trebui să se evalueze dacă protecția oferită este efectivă și nu are caracter temporar și dacă solicitantul are și acces la o astfel de protecție. Indisponibilitatea protecției nu trebuie să fie legată neapărat de motivele persecuției sau ale vătămării grave. Neasigurarea sau incapacitatea de a asigura o protecție suficientă dovedește o lipsă de protecție *de facto*.

Potrivit Hotărârii CJUE în cauza OA ([47]), simplul sprijin social și financiar oferit de agenții privați, cum ar fi familia sau un clan, nu este, **ca atare**, de natură să împiedice sau să sancționeze actele de persecuție și, prin urmare, nu poate fi considerat că asigură protecția impusă împotriva acestor acte. În consecință, Curtea mai constată că un astfel de sprijin social și financiar oferit de agenții privați nu are relevanță pentru aprecierea eficacității sau disponibilității protecției oferite de stat. De asemenea, atunci când agenții privați oferă protecție, de exemplu, în ceea ce privește securitatea, potrivit aceleiași hotărâri, nu este posibil să se țină seama de acest element la evaluarea faptului dacă o protecție efectivă din partea statului este disponibilă în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din DCPI ([48]).

La evaluarea agenților de protecție, este necesar să se examineze legile și reglementările existente în țara de origine, precum și modul în care acestea sunt aplicate în practică. Abolirea legilor discriminatorii sau măsura în care respectarea drepturilor fundamentale ale omului este asigurată în practică pot fi exemple relevante atunci când se examinează agenții de protecție în acest context.

([46]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18, punctul 70.

([47]) CJUE, 2021, *OA*, *op. cit.*, nota de subsol 19, punctele 41 și 46.

([48]) *Ibid.*, punctul 53.

Atunci când se examinează dacă un organism nestatal este un agent de protecție, o condiție suplimentară prevede ca agentul să controleze statul sau o parte semnificativă a teritoriului. Prin urmare, pentru ca o entitate să fie considerată în cele din urmă ca un agent de protecție care îndeplinește cerințele articolului 7 din DCPI, trebuie să se stabilească dacă aceasta exercită funcții guvernamentale relevante asupra teritoriului controlat ([49]). Cu toate acestea, prezența unor astfel de entități poate fi, de asemenea, un indiciu al instabilității. Prin urmare, trebuie făcută o evaluare amănunțită și individuală în fiecare caz, recurgând la ITO relevante, în măsură să dovedească faptul că schimbarea circumstanțelor nu este provizorie.

(c) Motive imperioase pentru a refuza protecția țării de origine

Scopul excepției din motive imperioase este de a garanta că persoanele care au fost supuse unor persecuții grave anterioare nu sunt returnate în țara lor de origine, chiar dacă schimbarea situației poate sugera că se pot întoarce.

Articolul 1C alineatul (5) din Convenția privind statutul refugiaților

În conformitate cu articolul 1C alineatul (5) din Convenția privind statutul refugiaților, încetarea „nu se aplică unui refugiat […] care poate invoca, pentru a refuza protecția țării a cărei cetățenie o are, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare”.

DCPI introduce „motive imperioase” ca excepție în articolul 11 alineatul (3) ([50]) pentru statutul de refugiat și în articolul 16 alineatul (3) ([51]) pentru protecție subsidiară. Aceste excepții prevăd menținerea protecției din motive imperioase care rezultă din persecuții anterioare sau vătămări grave anterioare și sunt considerate ca reflectând un principiu umanitar general.

Motivele imperioase acoperă refugiații și beneficiarii protecției subsidiare care au suferit persecuții foarte grave în trecut și a căror nevoie de protecție nu va înceta, chiar dacă circumstanțele din țara de origine s-au schimbat. În termeni practici, acest lucru înseamnă că odată ce a fost acordată protecția internațională, aceasta nu trebuie să fie retrasă, chiar dacă nu mai există teama de persecuție sau de vătămări grave. În acest caz, persecuția sau vătămările suferite în trecut trebuie să fi fost de o natură atât de gravă și să fi luat „forme atât de atroce” ([52]) încât nu se poate aștepta în mod rezonabil ca persoana să se întoarcă în țara sa.

Motivele pentru refuzul de a solicita protecția țării de origine trebuie să fie atât de puternice încât să fie absolut nerezonabil să se ceară beneficiarului să se întoarcă. Caracterul nerezonabil al acestei cereri trebuie să fie stabilit în mod obiectiv, ținând seama de starea de spirit subiectivă a refugiatului. Gravitatea

---

([49]) A se vedea *Ghidul practic al EASO: Condițiile de obținere a statutului de protecție internațională*, 2018, p. 36-39.

([50]) „Alineatul (1) literele (e) și (f) nu se aplică unui **refugiat** (evidențiere adăugată) care poate să invoce motive imperioase care rezultă din persecuții anterioare pentru a refuza să beneficieze de protecția țării al cărei cetățean este sau, în cazul unui apatrid, a țării în care își avea reședința obișnuită.”

([51]) „Alineatul (1) nu se aplică unui beneficiar al statutului conferit prin **protecție subsidiară** (evidențiere adăugată) care poate să invoce motive imperioase care rezultă din persecuții anterioare pentru a refuza să beneficieze de protecția țării al cărei cetățean este sau, în cazul în unui apatrid, a țării în care își avea reședința obișnuită.”

([52]) UNHCR, *Manual privind procedurile și criteriile de stabilire a statutului de refugiat și Orientări privind protecția internațională*, 2019, *op. cit.*, nota de subsol 15.

poate fi dedusă din fapta în sine, din durata tratamentului și din contextul în care a avut loc ([53]). În unele cazuri, expertiza medicală și rapoartele medico-legale pot fi de mare importanță pentru evaluare ([54]).

Motivele imperioase trebuie, în conformitate cu DCPI, să rezulte din persecuții anterioare sau din vătămări grave anterioare. Acestea poate fi o combinație a circumstanțelor persecuției inițiale și a consecințelor pe care le-ar fi putut avea întoarcerea în țară. De asemenea, s-ar putea întâmpla ca persecuția anterioară care dă naștere motivelor imperioase să nu fi fost motivul real pentru recunoașterea statutului de refugiat sau pentru acordarea protecției subsidiare. Să luăm, de exemplu, scenariul unui refugiat care are cicatrici pe corp ca urmare a unei torturi grave, o afirmație care ar fi fost explorată și evaluată în timpul examinării cererii. Acordarea statutului de refugiat s-ar putea totuși să se fi bazat pe considerentul că orice persoană care are cicatrici (indiferent de ceea ce le-a provocat) este suspectată de guvern că a luat parte la războiul civil în curs și, numai pentru acest motiv, poate fi supusă persecuției. În contextul în care considerentele încetează să existe ca urmare a unei schimbări a circumstanțelor și având în vedere scopul dispoziției, se pare că refugiatul ar trebui să poată invoca acte de persecuție care nu au fost neapărat motivele pentru recunoașterea inițială a statutului de refugiat – în acest caz, tortura gravă. În orice caz, aceste acte ar fi trebuit menționate de către refugiat cel puțin în timpul cererii inițiale. Pe parcursul procedurii de încetare trebuie dovedit că astfel de fapte s-au produs efectiv.

Mai jos este prezentată o listă neexhaustivă ([55]) a formelor de persecuție care ar putea duce la aplicarea unor motive imperioase.

Exemple de posibile motive imperioase (listă neexhaustivă)

- Genocid
- Tortură
- Tratamente sau pedepse inumane și degradante
- Detenție în lagăre sau închisori
- Acte de amenințare cu violență severă
- Mutilare
- Viol
- Alte forme de agresiune sexuală
- Pierderea rudelor apropiate prin persecuție
- Supraviețuitori sau martori ai violenței împotriva membrilor familiei
- Persoane grav traumatizate

Motivele imperioase trebuie examinate **de la caz la caz**. O atenție specială ar trebui acordată anumitor aspecte individuale, cum ar fi vârsta, sexul, mediul cultural și experiențele sociale.

([53]) UNHCR, *Orientări privind procedurile de exceptare în ceea ce privește declarațiile de încetare*, decembrie 2011, punctul 26.

([54]) A se consulta: OHCHR, *Manual privind investigarea și documentarea eficace a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante („Protocolul de la Istanbul”)*, 2004, HR/P/PT/8/Rev.1; UNHCR, *Manual privind procedurile și criteriile de stabilire a statutului de refugiat și Orientări privind protecția internațională*, 2019, *op. cit.*, nota de subsol 15, punctele 208-210.

([55]) Cu excepția ultimelor trei elemente, lista este preluată din UNHCR, *Orientări privind procedurile de exceptare în ceea ce privește declarațiile de încetare*, 2011, *op. cit.*, nota de subsol 53, punctul 26.

UNHCR recomandă ca în timpul evaluării să se ia în considerare următoarele considerente ([56]).

- Stresul extrem al persoanei ca urmare a expunerii la forme grave de persecuție care ar putea fi considerat un eveniment traumatizant pentru persoana în cauză. În astfel de cazuri, este esențial să se identifice impactul psihologic pe care aceste evenimente l-au avut asupra beneficiarului, de exemplu, prin obținerea de expertize.
- Probleme emoționale, mintale și fizice continue ale persoanei survenite în urma experiențelor de persecuție gravă.
- O atenție specială ar trebui acordată copiilor, ținând seama de faptul că aceștia pot face față evenimentelor persecutorii din trecut în moduri diferite față de adulți și pot resimți mai grav efectele negative ale persecuției.
- Locul actului sau evenimentului persecutoriu care a cauzat trauma nu ar trebui să fie factorul determinant în aprecierea dacă este aplicabilă exceptarea de la aplicarea clauzelor de încetare. De exemplu, dacă un refugiat a fost atacat în țara de azil de către agenți din țara de origine, acest atac poate constitui în continuare baza unor motive imperioase care justifică necesitatea continuă de protecție internațională.

([56]) Pentru mai multe detalii, a se vedea UNHCR, *Orientări privind procedurile de exceptare în ceea ce privește declarațiile de încetare*, 2011, *op. cit.*, nota de subsol 53.

III. Etapele procedurale ale fluxului de lucru pentru încetare

Acest capitol își propune să descrie fluxul de lucru pentru încetare așa cum se desfășoară în practică. Acesta conține exemple și liste de verificare relevante cu privire la toate etapele procedurii de încetare.

O decizie de retragere a protecției internaționale nu este niciodată automată. Există garanții procedurale care trebuie respectate pentru a asigura o aplicare echitabilă, transparentă și consecventă a dispozițiilor de încetare a protecției internaționale. După cum se prevede la articolul 14 alineatul (2) și la articolul 19 alineatul (4) din DCPI, înainte de a lua o decizie, statele membre au datoria de a efectua **o evaluare individuală** și de a evalua toate elementele relevante ale cazului individual. Persoana care face obiectul unei examinări pentru reevaluarea protecției sale internaționale are datoria de a prezenta toate faptele și documentele relevante de care dispune.

(a) Factori declanșatori și inițierea procedurii

Articolul 44 din DPA
„Retragerea protecției internaționale
Statele membre se asigură că examinarea în vederea retragerii protecției internaționale unei anumite persoane poate începe atunci când apar elemente sau date noi care indică existența unor motive pentru reexaminarea validității protecției sale internaționale.”

Posibilii factori declanșatori pentru inițierea considerentelor de încetare pot fi împărțiți în două grupe, în funcție de faptul dacă posibila încetare ar fi o consecință a acțiunilor sau a comportamentului individual al persoanei sau o consecință a schimbării circumstanțelor. Factorii declanșatori enumerați mai jos nu formează o listă exhaustivă.

1. Factori asociați cu comportamentul refugiatului

Atunci când se iau în considerare factorii declanșatori asociați cu comportamentul persoanei, evaluarea **intenției efective** a refugiatului de a solicita protecția statului va fi esențială. Prin urmare, trebuie luate în considerare și declarațiile refugiatului.

Refugiatul a solicitat din nou în mod voluntar protecția țării a cărei cetățenie o are

- **Pașaportul sau alte documente eliberate refugiatului de către autoritățile naționale.**

  Un refugiat care, de bunăvoie, contactează ambasada sau consulatul țării de origine pentru a obține un document (certificat de naștere, alt certificat personal) sau pentru a solicita un pașaport nou.

- **Rapoartele altor autorități naționale, cum ar fi poliția, polițiștii de frontieră, ambasadele sau consulatele din străinătate.**

Aceste autorități pot fi informate cu privire la plecarea sau întoarcerea din țara de origine a unui refugiat, fie la frontieră, fie atunci când solicită reînnoirea permisului de ședere sau a altor servicii și prezintă documentele relevante. Printre aceste documente se pot număra:

- **biletele de avion;**
- **ștampilele aplicate pe pașaport**.

Ștampilele aplicate pe pașaport indică nu numai întoarcerea, ci și durata șederii și numărul călătoriilor efectuate de către persoană în țara de origine.

După ce și-a pierdut cetățenia, refugiatul a redobândit-o în mod voluntar

- **Documente** eliberate persoanei care dovedesc cetățenia redobândită.
- Modificări ale **legislației** privind cetățenia în țara de origine ca punct de plecare pentru inițierea unei evaluări.

Refugiatul a dobândit o nouă cetățenie și se bucură de protecția țării care i-a acordat noua cetățenie

- **Pașaportul nou** obținut care demonstrează că refugiatul a dobândit o nouă cetățenie.
- **Informații directe** de la autoritățile responsabile cu acordarea cetățeniei în țara de azil.
- **Lista persoanelor naturalizate** publicată în monitoarele oficiale ale țării respective.

Refugiatul s-a restabilit voluntar în țara pe care a părăsit-o sau în afara căreia a stat de teama de a fi persecutat

- **Declarațiile persoanei** și voința acesteia de a rămâne și de a se restabili în țara de origine.
- **Documentele** relevante legate de activitățile solicitantului în țara de origine. Acestea pot fi, de exemplu, documente legate de un loc de muncă pe care refugiatul l-a ocupat sau de bunurile achiziționate în țara de origine.
- **Rapoartele altor autorități naționale, cum ar fi poliția, polițiștii de frontieră, ambasadele sau consulatele din străinătate**, care pot furniza dovezi ale întoarcerii, astfel cum s-a menționat mai sus.
- **Rapoartele sau informațiile neoficiale** privind o posibilă întoarcere care trebuie evaluate cu diligența necesară, inclusiv motivele persoanei în cauză.

Lista de verificare pentru factorii declanșatori legați de comportamentul individului

- ☐ Eliberarea pașaportului sau a altor documente relevante
- ☐ Documentele care dovedesc noua cetățenie
- ☐ Dovada călătoriei înapoi în țara de origine sau în țara în care își avea reședința obișnuită
- ☐ Dovada stabilirii în țara de origine
- ☐ Informațiile oficiale/raportul oficial din partea altor autorități
- ☐ Informațiile neoficiale/raportul neoficial din partea altei persoane, evaluate cu precauția cuvenită
- ☐ Rapoartele ITO
- ☐ Declarațiile beneficiarului, în vederea fundamentării intențiilor efective ale acestuia.

NOTĂ: în ceea ce privește evaluarea factorilor declanșatori de mai sus, noțiunea de caracter voluntar al acțiunilor beneficiarului (astfel cum este descrisă în secțiunea de mai sus, „Factori asociați cu comportamentul refugiatului”) este esențială pentru evaluare.

2. Factori asociați cu schimbarea circumstanțelor

La inițierea unei proceduri de încetare, factorii declanșatori legați de schimbarea circumstanțelor au la bază în cea mai mare parte apariția unor noi ITO. Acestea pot fi schimbări ale **situației de securitate, ale circumstanțelor politice, ale politicii sociale sau ale legislației** din țările de origine în cauză. Astfel de factori declanșatori intră în atenția responsabilului de caz prin fluxurile de lucru interne ale autorității decizionale.

În special, statele membre utilizează ITO pentru a evalua dacă circumstanțele din țara de origine s-au schimbat într-un mod semnificativ și neprovizoriu, pentru a examina dacă teama de persecuție a beneficiarului sau riscul real de a suferi vătămări grave continuă să se aplice. Utilizarea rapoartelor ITO poate fi sistematică, de exemplu prin emiterea de rapoarte periodice privind situația țării de origine de către unitățile relevante ale administrațiilor statelor membre (a se vedea, de exemplu, capitolul V „Exerciții de încetare la scară largă”). Cu toate acestea, pot exista și rapoarte ad-hoc privind ITO, cum ar fi cele solicitate în timpul procesului de revizuire a reînnoirii permisului de ședere al unui beneficiar. Întoarcerea beneficiarului în țara de origine poate declanșa și o astfel de investigație. Este important de subliniat că, pe lângă ITO relevante, administrația trebuie să țină seama de situația personală a beneficiarului și de caracteristicile individuale ale acestuia, deoarece este posibil ca acestea să se fi schimbat de la momentul deciziei inițiale și deoarece schimbarea circumstanțelor în țara de origine poate afecta persoane diferite în moduri foarte diferite.

(b) Furnizarea de informații

Odată ce s-a apreciat că urmează a fi inițiat un caz de încetare, beneficiarul protecției internaționale trebuie informat în consecință.

Articolul 45 alineatul (1) din DPA

„(1) Statele membre se asigură că, în cazul în care autoritatea competentă examinează retragerea protecției internaționale unui resortisant al unei țări terțe sau unui apatrid în conformitate cu articolul 14 sau cu articolul 19 din Directiva 2011/95/UE, persoana în cauză beneficiază de următoarele garanții:

(a) este informată în scris cu privire la faptul că autoritatea competentă reexaminează îndeplinirea de către aceasta a condițiilor pentru a beneficia de protecție internațională și cu privire la motivele reexaminării; și

(b) i se oferă posibilitatea de a prezenta, în cadrul unui interviu personal în conformitate cu articolul 12 alineatul (1) litera (b) și cu articolele 14-17 sau printr-o declarație scrisă, motivele pentru care protecția sa internațională nu ar trebui să fie retrasă."

Înainte de a se lua o decizie de încetare, beneficiarul trebuie să fie informat în scris despre faptul că se are în vedere încetarea, despre motivele acestei reexaminări și despre posibilitatea beneficiarului de a prezenta motivele pentru care statutul nu ar trebui să fie retras. Motivele unei reexaminări a statutului pot fi orientative, dar ar trebui să fie suficient de detaliate pentru a-i permite beneficiarului să se pregătească pentru interviul personal sau să își împărtășească printr-o declarație scrisă punctul de vedere cu privire la motivul pentru care statutul nu ar trebui să fie retras.

Amploarea informațiilor scrise furnizate beneficiarilor variază de la o țară la alta. O practică este ca scrisoarea de informare privind inițierea procesului să includă informații specifice cu privire la motive, dar nu neapărat sursele informațiilor. Dacă, de exemplu, administrația evaluează solicitarea din nou a protecției în cazurile în care a fost informată că persoana s-a întors în țara de origine, administrația nu va dezvălui sursa informațiilor până la interviu (dacă sursa a fost una oficială, de exemplu, poliția de frontieră). În practicile altor state membre, administrația încearcă să găsească un echilibru între informațiile furnizate în scrisoarea de informare și cele furnizate în timpul interviului.

Informațiile furnizate în această etapă pot conține o descriere a etapelor următoare ale procedurii, precum și o referire la posibilitatea de a contesta o eventuală decizie negativă.

(c) Interviul personal

Se recomandă organizarea unui interviu personal în cadrul căruia administrația poate explica în detaliu motivele pentru care au fost inițiate considerente de încetare și beneficiarul poate explica orice motiv pentru care încetarea poate să nu fie aplicabilă în situația personală ([57]). Interviul personal permite evaluarea în continuare a eventualelor probleme de credibilitate care pot apărea cu privire la contraargumentele aduse de beneficiar. Atunci când interviurile personale nu sunt organizate în mod sistematic, este important să se aibă în vedere posibilitatea unui interviu la examinarea declarațiilor

([57]) Conform *Orientărilor* UNHCR *privind procedurile de exceptare în ceea ce privește declarațiile de încetare*, dreptul de a fi audiat, inclusiv la un interviu individual în primă instanță, este enumerat printre standardele procedurale minime ale chestiunilor procedurale (a se vedea punctele 29 și 42).

scrise, pentru a elimina orice element incert sau neclar care ar fi putut decurge din declarațiile scrise. Un astfel de interviu poate servi și la explorarea în continuare, după caz, a oricăror elemente noi prezentate de beneficiar.

În plus, se recomandă ca responsabilii de caz care se ocupă de interviul și/sau evaluarea în vederea încetării să fi urmat cursuri specializate privind încetarea ([58]) și încetarea protecției, cum ar fi Modulul de formare al EASO „Încetarea protecției".

Cerințele pentru interviul personal sunt precizate în detaliu la articolul 15 din DPA. Interviul personal ar trebui să aibă loc în mod normal fără prezența membrilor familiei, cu excepția cazului în care se consideră necesar pentru o examinare adecvată și în condiții care să asigure confidențialitatea. Statele membre au obligația să ia măsuri adecvate pentru a se asigura că interviurile personale se desfășoară în condiții care să îi permită beneficiarului să își prezinte punctele de vedere. În sfârșit, statele membre pot prevedea norme privind prezența terților la interviul personal.

În plus, în cazul unui proces de încetare, UNHCR ([59]) face următoarele recomandări.

- Interviul se desfășoară într-un mediu adecvat.
- În timpul interviului este adoptată o atitudine empatică.
- Se alocă suficient timp pentru interviu.
- Dacă stresul devine intolerabil pentru solicitant, poate fi necesară reprogramarea întâlnirii pentru a relua interviul mai târziu.
- Este important să se țină seama de faptul că retrăirea amintirilor traumatice după mulți ani poate duce la agravarea sau revenirea simptomelor traumei.
- Întrebările referitoare la problemele psihologice și problemele sexuale sunt considerate tabu în multe societăți, iar intervievatorul ar trebui să dea dovadă de conștientizarea în mod respectuos a acestor condiții.

1. Structura interviului

Înainte de a efectua un interviu, este întotdeauna important să se obțină ITO relevante. În plus, poate fi adecvat să se identifice subiectele relevante care trebuie explorate pe baza informațiilor despre caz.

Instrumentul EASO aferent

Orientări referitoare la modul de desfășurare a unui interviu de înaltă calitate pot fi găsite în *Ghidul practic al EASO: Interviul personal*, 2014.

Pentru fiecare clauză de încetare, în timpul interviului trebuie explorate diferite subiecte atunci când se examinează cazurile de încetare. Listele de mai jos sunt menite să fie o sursă de inspirație și nu sunt exhaustive. Întrebările și subiectele trebuie adaptate la fiecare caz.

([58]) Conform *Orientărilor UNHCR privind procedurile de exceptare în ceea ce privește declarațiile de încetare*, „funcționarii guvernamentali care decid cu privire la exceptări ar trebui să aibă experiență în stabilirea statutului de refugiat (RSD) și, acolo unde este fezabil, în procedurile de exceptare" (punctul 9).

([59]) UNHCR, *Orientări privind procedurile de exceptare în ceea ce privește declarațiile de încetare*, 2011, *op. cit.*, nota de subsol 53, punctele 51-53.

Solicitarea voluntară din nou a protecției în țara a cărei cetățenie o are – subiecte care trebuie explorate

- Motivele pentru care s-a solicitat eliberarea unui pașaport/a altor documente autorităților din țara de origine.
- Cum au fost folosite pașaportul/documentele? În ce context, care a fost rezultatul final?
- Persoana a călătorit? Dacă da, a folosit pașaportul și unde a călătorit?
- Cum a obținut persoana respectivă pașaportul/documentele?
- I s-au eliberat persoanei alte documente?
- Ce drepturi sunt legate de eliberarea pașaportului/documentului?

Redobândirea voluntară a cetățeniei – subiecte care trebuie explorate

- Redobândirea s-a produs automat?
- A făcut persoana în mod activ ceva pentru a obține redobândirea?
- Redobândirea cetățeniei este efectivă în practică?
- Persoana are la dispoziție documentația pentru redobândire?

Dobândirea unei noi cetățenii – subiecte care trebuie explorate

- A dobândit persoana cu adevărat noua cetățenie sau dobândirea unei noi cetățenii este doar o posibilitate?
- Dobândirea noii cetățenii este efectivă în practică?
- Există o teamă de persecuție sau un risc de a suferi vătămări grave în țara care acordă noua cetățenie?

Restabilirea voluntară în țara a cărei cetățenie o are/în care își avea reședința obișnuită – subiecte de explorat

- Care au fost motivele revenirii în țara a cărei cetățenie o are/în care își avea reședința obișnuită?
- Cum și-a desfășurat persoana viața în țara de origine (locuință, muncă, bunuri personale, școală pentru copii etc.)?
- Cum a procedat persoana în contactele cu autoritățile din țara de origine? Ce solicitări au fost făcute autorităților?
- Ce angajamente și-a luat beneficiarul atât față de societate, cât și față de autoritățile țării de origine?
- Cât timp a petrecut în țara a cărei cetățenie o are/în care își avea reședința obișnuită? Care a fost motivul pentru durata șederii?
- Care sunt condițiile și cerințele pentru stabilirea economică și socială în țara a cărei cetățenie o are/în care își avea reședința obișnuită?
- Este persoana în contact cu membri apropiați ai familiei în țara în cauză, sugerând astfel intenția de restabilire?
- A reușit persoana să se stabilească fără probleme?

Teama de persecuție nu mai este întemeiată – riscul real de a suferi vătămări grave nu mai este resimțit

În timpul interviului, evaluarea inițială care a dus la acordarea protecției internaționale trebuie redeschisă și reexaminată în lumina circumstanțelor schimbate.

- Schimbarea circumstanțelor înlătură riscul de persecuție și/sau de vătămări grave?
- Schimbarea circumstanțelor conduce la o protecție efectivă disponibilă pentru beneficiar în țara de origine?
- Există alte/noi motive pentru teama de persecuție sau riscul de a suferi vătămări grave, în pofida schimbării circumstanțelor?

Subiecte de explorat sau de evaluat atunci când beneficiarul prezintă documente

O atenție deosebită ar trebui acordată și atunci când documentele sunt prezentate și evaluate în timpul interviului ([60]).

- Cum a fost obținut documentul?
- Pașapoartele ar trebui verificate pentru ștampilele de intrare/ieșire și/sau vize.
- Ce dorește să dovedească beneficiarul cu documentul; în ce mod este legat de un anumit fapt material?
- Tipul de document furnizat există, conform informațiilor generale? Este compatibil cu ITO?
- Documentul conține contradicții interne?
- Conținutul este compatibil cu declarațiile solicitantului?
- Conținutul este compatibil cu ITO?
- Conținutul documentului este precis?
- Documentul reprezintă o prezentare directă a unui fapt material? Informațiile provin dintr-o sursă directă sau reprezintă o reiterare a declarațiilor beneficiarului?

(d) Evaluarea probelor

În urma interviului personal are loc un proces de evaluare a probelor. În acest proces este important să se identifice faptele materiale care pot duce la încetarea statutului și să se evalueze probele colectate pentru fiecare fapt material.

Pentru aplicarea clauzelor de încetare, este esențial ca responsabilii care se ocupă de încetare să fie familiarizați nu numai cu faptele fiecărui caz în parte, ci și cu situația generală din țara de origine la momentul examinării. Responsabilii de caz ar trebui să aibă acces la informații relevante și actualizate din diverse surse de încredere, cum ar fi EASO și UNHCR, și să țină seama de aceste informații.

([60]) A se vedea și *Ghidul practic al EASO: Evaluarea probelor*, 2015, secțiunea 2.3 „Evaluați documentele”, p. 13.

Portalul EASO privind ITO

Portalul EASO privind ITO oferă acces la ITO în scopul utilizării în cadrul procedurilor de stabilire a statutului de protecție. Portalul conține informații atent selectate privind țările de origine care reprezintă un punct de sprijin pentru practicienii din domeniul azilului, inclusiv cercetători în domeniul ITO, responsabili de caz, factori de decizie, responsabili de elaborarea politicilor, avocați, furnizori de asistență judiciară și judecători.

Pentru mai multe orientări pentru responsabilii de caz cu privire la modul de utilizare a ITO în procesul de examinare, consultați *Ghidul practic al EASO privind utilizarea informațiilor despre țara de origine de către responsabilii de caz pentru examinarea cererilor de azil*, 2020.

În funcție de clauza de încetare care se aplică, evaluarea probelor va trebui să se axeze pe:

- cerințele specifice clauzelor de încetare: solicitarea din nou a protecției, redobândirea cetățeniei pierdute, dobândirea unei noi cetățenii, restabilirea în țara de origine;
- evaluarea riscurilor legate de argumentele sau motivele deja acceptate, inclusiv disponibilitatea protecției; și
- evaluarea completă a noilor argumente sau motive pentru necesitatea protecției internaționale.

Pentru a începe evaluarea, responsabilul de caz trebuie să colecteze informațiile relevante prin:

- luarea unei declarații de la beneficiar prin:
  - interviu personal,
  - declarație scrisă,
  - documente prezentate de beneficiar;
- colectarea de probe din alte surse:
  - ITO,
  - rapoarte ale experților,
  - rapoarte medicale și psihologice,
  - informații de la alte persoane (de exemplu, un martor) ([61]),
  - informații de la alte state membre.

Odată ce faptele materiale au fost identificate și probele au fost colectate, responsabilul de caz va efectua o evaluare a credibilității, examinând aspecte referitoare atât la credibilitatea internă, cât și la cea externă. În momentul în care evaluarea credibilității este finalizată, responsabilul de caz continuă cu evaluarea riscului pe baza faptelor materiale acceptate.

([61]) Nu toate sursele au aceeași valoare probatorie. Aceasta depinde de caz și de fiabilitatea sursei.

Articolul 14 alineatul (2) și articolul 19 alineatul (4) din DCPI

Articolul 14 alineatul (2) din DCPI: „Fără să aducă atingere obligației refugiatului, în temeiul articolului 4 alineatul (1), de a declara toate faptele relevante și de a furniza toate documentele justificative relevante de care dispune, statul membru care a acordat **statutul de refugiat** (evidențiere adăugată) **demonstrează** (evidențiere adăugată), de la caz la caz, că respectiva persoană a încetat să mai fie sau nu a fost niciodată un refugiat în sensul alineatului (1) din prezentul articol."

Articolul 19 alineatul (4): „Fără să aducă atingere obligației oricărui resortisant al unei țări terțe sau a unui apatrid, în temeiul articolului 4 alineatul (1), de a declara toate faptele relevante și de a furniza toate documentele justificative de care dispune, statul membru care a acordat statutul conferit prin **protecție subsidiară** (evidențiere adăugată) **demonstrează** (evidențiere adăugată), de la caz la caz, că respectiva persoană a încetat să mai facă parte sau nu face parte din categoria persoanelor eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară în temeiul alineatelor (1), (2) și (3) din prezentul articol."

Pe durata aplicării procedurii de încetare, **sarcina probei** le revine autorităților de azil. Pentru a ajunge la o decizie relevantă privind încetarea, autoritatea de azil trebuie să demonstreze că persoana în cauză a încetat să mai aibă nevoie de protecție internațională. În special, autoritatea de azil trebuie să justifice că motivele exhaustive prevăzute la articolele 11 și 16 din DCPI se aplică pentru încetarea statutului de refugiat sau, respectiv, pentru beneficiarul statutului conferit prin protecție subsidiară. Cu toate acestea, în timpul examinării cazului, sarcina probei poate reveni beneficiarului atunci când trebuie stabilit refuzul continuu al acestuia de a solicita protecția țării de origine, în pofida schimbării circumstanțelor. Sarcina probei este împărțită pe durata examinării cazului de încetare atunci când trebuie stabilită o posibilă nouă teamă întemeiată de persecuție sau un posibil risc de a suferi vătămări grave, astfel cum este cazul în cadrul procedurii obișnuite de examinare.

Mai precis, în ceea ce privește sarcina probei aplicată la evaluarea faptelor și a circumstanțelor, în conformitate cu articolul 4 alineatul (4) din DCPI, „[f]aptul că solicitantul a fost deja persecutat, a suferit deja vătămări grave sau a făcut deja obiectul amenințării directe a unei astfel de persecuții sau a unor astfel de vătămări reprezintă un indiciu serios al temerilor fondate ale solicitantului de a fi persecutat sau al riscului real de a suferi vătămări grave, cu excepția cazului în care există motive întemeiate de a crede că respectiva persecuție sau respectivele vătămări grave nu se vor mai repeta".

În ceea ce privește cazurile de încetare, în conformitate cu Hotărârea CJUE în cauza *Abdulla* ([62]), articolul 4 alineatul (4) se poate aplica atunci când autoritățile competente intenționează să retragă statutul de refugiat ca urmare a unei schimbări a circumstanțelor, astfel cum este prevăzut la articolul 11 alineatul (1) litera (e) din DCPI, pentru a demonstra că încă există o teamă întemeiată de persecuție din cauza altor circumstanțe decât cele în urma cărora persoana a fost recunoscută ca fiind refugiat.

Acest lucru se poate întâmpla mai ales atunci când refugiatul invocă un motiv de persecuție diferit de cel reținut la momentul acordării statutului de refugiat și când:

- anterior cererii inițiale de protecție internațională, persoana a fost supusă unor acte sau amenințări de persecuție exercitate pentru celălalt motiv, dar nu l-a invocat la momentul respectiv pe acesta;

([62]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18.

- persoana a fost supusă unor acte sau amenințări de persecuție din acest motiv după ce și-a părăsit țara de origine și acele acte sau amenințări provin din acea țară.

Pe de altă parte, în cazul în care refugiatul face referire la aceleași fapte în baza cărora i s-a acordat statutul de refugiat și prezintă autorităților competente dovezi că încetarea faptelor care au dat naștere la acordarea acestui statut a fost urmată de alte fapte care au dat naștere unei temeri de persecuție pentru același motiv, atunci evaluarea cazului se va face în mod normal în conformitate cu dispozițiile articolului 11 alineatul (2) din DCPI referitoare la evaluarea caracterului semnificativ al schimbării circumstanțelor. În special, în acest caz, autoritățile competente trebuie să evalueze dacă presupusa schimbare a circumstanțelor – de exemplu, dispariția unui agent de persecuție urmată de apariția unui alt agent de persecuție – are un caracter atât de semnificativ încât teama refugiatului de persecuție nu mai poate fi considerată ca fiind întemeiată ([63]).

Ar trebui menționat faptul că, în cazurile în care beneficiarul refuză să coopereze cu autoritățile de azil în timpul interviului personal, o astfel de lipsă de cooperare din partea beneficiarului nu constituie motiv de încetare ca atare. Beneficiarul poate fi întrebat dacă dorește ca evaluarea să aibă loc într-un alt mod, de exemplu, prin transmiterea unei declarații scrise ([64]). Cu toate acestea, lipsa de cooperare ar putea duce la neîndeplinirea uneia dintre cerințele articolului 4 alineatul (5) ([65]) privind fundamentarea cererii.

Instrumentul EASO aferent

Orientări detaliate cu privire la modul de finalizare a unei evaluări a probelor pot fi găsite în *Ghidul practic al EASO: Evaluarea probelor*, 2015.

(e) Elaborarea deciziei

În urma evaluării probelor, responsabilul de caz trece la analiza aplicabilității motivelor de încetare. În decizie, responsabilul de caz ar trebui să demonstreze că toate criteriile unui motiv de încetare sunt aplicabile, luând în considerare toate elementele individuale ale cazului. Responsabilul de caz ar trebui să ia în considerare dacă actele beneficiarului pot activa aplicarea mai multor clauze de încetare și/sau de retragere. Practicile statului membru pot varia atunci când este vorba despre un anumit act în temeiul uneia sau al mai multor clauze de încetare, în cazul în care sunt prezente elementele necesare.

([63]) CJUE, 2010, *Abdulla*, *op. cit.*, nota de subsol 18, punctele 92-100.

([64]) A se vedea secțiunea (h) privind Provocările practice în contactarea beneficiarilor în procesul de încetare.

([65]) Articolul 4 alineatul (5) din DCPI (reformare): „Atunci când statele membre aplică principiul conform căruia este obligația solicitantului să își susțină cererea și când anumite aspecte din declarațiile solicitantului nu sunt susținute de dovezi documentare sau de altă natură, aceste aspecte nu necesită o confirmare în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții: (a) solicitantul a depus un efort real pentru a-și susține cererea; (b) au fost prezentate toate elementele relevante de care dispune solicitantul și s-a furnizat o explicație satisfăcătoare în ceea ce privește absența unor alte elemente de probă relevante; (c) declarațiile solicitantului sunt considerate coerente și plauzibile și nu sunt contrazise de informații generale și specifice cunoscute, relevante pentru cererea sa; (d) solicitantul a depus cererea de protecție internațională de îndată ce a fost posibil, cu excepția cazului în care solicitantul poate dovedi un motiv întemeiat pentru care nu a procedat astfel; precum și (e) credibilitatea generală a solicitantului a putut fi stabilită.”

1. Decizia scrisă

În conformitate cu articolul 45 alineatul (3) din DPA, „[s]tatele membre se asigură că decizia autorității competente de a retrage protecția internațională este notificată în scris. Motivele în fapt și în drept trebuie să fie specificate în decizie [...]”.

Prin urmare, decizia scrisă trebuie să cuprindă faptele cazului și dispozițiile legale aplicabile.

(f) Notificarea deciziei și calea de atac efectivă

Articolul 45 alineatul (3) din DPA: norme procedurale

„Statele membre se asigură că decizia autorității competente de a retrage protecția internațională este notificată în scris. Motivele în fapt și în drept trebuie să fie specificate în decizie, iar informațiile despre modul în care decizia poate fi contestată se comunică în scris.”

Notificarea deciziei către beneficiar trebuie să fie făcută în scris. Pe lângă decizia efectivă și motivul deciziei în fapt și în drept, notificarea ar trebui să conțină și informații despre posibilitățile de a o contesta în conformitate cu articolul 45 alineatul (3) din DPA. Decizia poate oferi și informații privind posibilitățile de asistență judiciară.

1. Calea de atac efectivă

Statele membre trebuie să se asigure că solicitanții de protecție internațională au dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, împotriva unei decizii întemeiate pe una dintre clauzele de încetare.

Articolul 46 din DPA: dreptul la o cale de atac efectivă

„(1) Statele membre se asigură că solicitanții de protecție internațională au dreptul la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești, împotriva:

(a) unei decizii luate cu privire la cererea lor de protecție internațională [...]

[...]

(c) unei decizii de retragere a protecției internaționale în conformitate cu articolul 45.

[...]

(3) Pentru a se conforma alineatului (1), statele membre se asigură că o cale de atac efectivă prevede examinarea deplină și *ex nunc* atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept, inclusiv, după caz, o examinare a necesităților de protecție internațională în temeiul Directivei 2011/95/UE, cel puțin în cazul procedurilor privind căile de atac în fața unei instanțe de fond.

(4) Statele membre prevăd termene rezonabile și alte norme necesare pentru exercitarea de către solicitant a dreptului său la o cale de atac efectivă în temeiul alineatului (1). Termenele respective nu împiedică sau îngreunează în mod excesiv exercitarea de către solicitant a acestui drept.

[...]

(5) Fără a aduce atingere alineatului (6), statele membre permit solicitanților să rămână pe teritoriu până la expirarea termenului de prescripție privind exercitarea dreptului lor la o cale de atac efectivă și, în cazul în care acest drept a fost exercitat în termenul respectiv, până la soluționarea căii de atac.”

Se precizează în articolul 46 din DPA că o cale de atac efectivă conține o examinare deplină *ex nunc* atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept. Prin urmare, examinarea și evaluarea cauzei în a doua instanță trebuie să fie echivalente cu evaluarea efectuată de administrație ([66]).

Statele membre trebuie să prevadă termene rezonabile și alte norme necesare pentru ca beneficiarul să își poată exercita dreptul la o cale de atac efectivă, în conformitate cu articolul 46 alineatul (4) din DPA. Pentru a îndeplini această cerință, administrația poate stabili un interval de timp în care beneficiarul poate contesta decizia. Cu toate acestea, termenul pentru contestarea deciziei nu poate face ca un astfel de exercițiu să fie imposibil sau excesiv de dificil.

În plus, în conformitate cu articolul 46 alineatul (5) din DPA, beneficiarul ar trebui să poată să rămână în țară cât timp o cale de atac este în curs de soluționare de către o autoritate administrativă superioară sau de către instanțele judecătorești.

(g) Considerații specifice pentru persoanele vulnerabile

Este important să se acorde atenție categoriilor de persoane vulnerabile încă de la începutul procedurii de încetare, pentru a le oferi un sprijin adecvat pe întreg parcursul procesului de încetare.

UNHCR menționează că, pentru beneficiarii cu „traume și/sau dizabilități mintale, poate fi necesar să se reducă sarcina probei, iar arbitrul poate fi nevoit să caute informații în altă parte, folosind orice sursă externă de informații disponibilă, inclusiv informații privind țara de origine, rapoarte medico-legale sau interviuri cu membrii familiei. De regulă, examinarea trebuie să fie mai «minuțioasă» decât în alte cazuri, implicând o examinare atentă a istoricului și a antecedentelor solicitantului” ([67]).

Copiii. Atunci când este activat un factor declanșator privind inițierea procesului de încetare, interesul superior al copilului trebuie să fie luat în considerare în primul rând ([68]).

Alte categorii de persoane vulnerabile. Este relevant să se examineze condițiile la momentul acordării protecției internaționale și să se evalueze în ce măsură au fost luate în considerare nevoile speciale ale beneficiarului, alături de nevoile speciale actuale ale persoanei.

1. Interviul personal

Copiii. În cazurile care se referă la copiii, ar trebui adoptată o abordare adaptată acestora și un reprezentant al copilului ar trebui să fie prezent în cazul în care aceștia nu sunt însoțiți. Ar trebui să se evalueze dacă se intervievează sau nu copilul, ținând seama de interesul superior al copilului. Dacă se consideră necesară desfășurarea interviului, acesta trebuie să fie condus de un responsabil de caz care este instruit în lucrul cu copiii și în efectuarea interviurilor cu aceștia. Pe tot parcursul interviului trebuie luate în considerare nevoile speciale ale copilului, precum și interesul superior al copilului.

([66]) A se vedea, de asemenea, CJUE, Hotărârea din 9 septembrie 2020, *JP/Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, C-651/19, ECLI:EU:C:2020:681. Rezumat disponibil în Baza de date a EASO privind jurisprudența.

([67]) UNHCR, *Orientări privind procedurile de exceptare în ceea ce privește declarațiile de încetare*, 2011, *op. cit.*, nota de subsol 53, punctul 59.

([68]) Pentru orientări cu privire la modul de a oferi un sprijin adecvat copiilor, consultați *Ghidul practic al EASO privind interesul superior al copilului în procedurile de azil*, 2019.

Alte categorii de persoane vulnerabile. Atunci când intervievează alte categorii de persoane vulnerabile, responsabilul de caz trebuie să evalueze dacă persoana în cauză este aptă pentru interviu și înțelege despre ce este vorba în interviu și consecințele pe care le pot avea declarațiile lor. Aceste considerații sunt deosebit de relevante pentru persoanele cu dizabilități și cu afecțiuni fizice, mintale sau psihosociale. În cazul în care se apreciază că persoana respectivă poate participa la interviu, atunci se poate examina dacă persoana în cauză ar trebui să fie însoțită de un terț în timpul interviului pentru a-i oferi sprijin și ajutor. Responsabilul de caz ar trebui să ia în considerare orice nevoie specială sau garanție procedurală specială care trebuie îndeplinită în timpul interviului și ar trebui să prevadă măsurile de sprijin relevante.

2. Notificarea deciziei

Copiii. Odată luată o decizie, trebuie evaluat modul în care copilul va fi înștiințat cu privire la decizie. Cel mai potrivit ar fi ca decizia să fie notificată și explicată oral, în timp ce tutorele/reprezentantul legal/ părinții sunt prezenți. De asemenea, este important să se aloce timp pentru a i se explica copilului toate aspectele relevante și pașii următori ai cazului.

Alte persoane vulnerabile. O bună practică este aceea de a ține seama de circumstanțele individuale ale persoanei și de nevoile sale speciale atunci când se decide asupra momentului și modalităților de notificare a deciziei. Pentru unele categorii, cum ar fi persoanele cu dizabilități, poate fi mai potrivit ca decizia să fie notificată verbal și ca un terț să fie prezent pentru a sprijini persoana în cauză. Cu toate acestea, terțul nu ar trebui să fie informat cu privire la rezultatul deciziei atunci când există obligații de confidențialitate. În funcție de circumstanțe, se poate aprecia și faptul că, pe lângă furnizarea unei decizii scrise și a motivării, trebuie să se aloce timp explicării deciziei și etapelor următoare ale cazului.

Listă de verificare. Exemple de factori declanșatori și inițierea procedurii

I. Factori asociați cu comportamentul refugiatului

a. Solicitarea voluntară din nou a protecției în țara a cărei cetățenie o are

- ☐ Întoarcerea în țara de origine
- ☐ Călătorii repetate
- ☐ Obținerea și utilizarea pașaportului național
- ☐ Rapoarte ale altor autorități, cum ar fi poliția, polițiștii de frontieră, ambasada sau consulatul din străinătate
- ☐ Bilete de avion și/sau indicații pe documentele de călătorie
- ☐ Declarații ale beneficiarului

b. Redobândirea voluntară a cetățeniei

- ☐ Documente eliberate refugiatului prin care se stabilește cetățenia redobândită;
- ☐ Declarații din partea beneficiarului.

c. Dobândirea unei noi cetățenii și protecția asigurată de țara care acordă noua cetățenie

- ☐ Obținerea unui nou pașaport
- ☐ Declarațiile refugiatului

d. Restabilirea voluntară în țara din care a plecat refugiatul

- ☐ Documentația relevantă
- ☐ Dovezi privind întoarcerea și stabilirea, cum ar fi rapoartele altor autorități, inclusiv ale ambasadei sau consulatului din străinătate
- ☐ Declarații din partea beneficiarului sau a unei alte persoane

Listă de verificare. Exemple de factori declanșatori și inițierea procedurii

II. Factori asociați cu schimbarea circumstanțelor

Schimbarea circumstanțelor în legătură cu recunoașterea statutului de protecție internațională

- ☐ Situația din țara de origine înregistrată într-un raport ITO
- ☐ Modificarea circumstanțelor individuale ale solicitantului, de exemplu, schimbarea situației politice sau de securitate relevante pentru acordarea statutului etc.

Listă de verificare. Considerații procedurale în implementarea procesului de încetare

Furnizarea de informații

- ☐ Informații scrise referitoare la inițierea unui caz de încetare și motivarea relevantă pentru inițierea acestuia
- ☐ Informații furnizate beneficiarului cu privire la drepturile și obligațiile sale în timpul procesului

Interviul personal

- ☐ Nu există o cerință legală în toate cazurile, în funcție de practicile statelor membre, dar se recomandă să se ofere beneficiarilor cel puțin opțiunea unui interviu.
- ☐ Cerințe privind interviul personal ([69])
- ☐ Subiecte specifice în curs de explorare (a se consulta listele de verificare relevante de mai sus)

Evaluarea probelor

- ☐ Colectarea de informații: colectarea declarațiilor de la beneficiar, colectarea probelor din alte surse (ITO, rapoarte de expertiză, informații din alte surse etc.).
- ☐ Aplicarea indicatorilor de credibilitate

Analiză juridică/decizie scrisă

- ☐ Calificarea beneficiarului în legătură cu motivele de încetare aplicate
- ☐ Emiterea deciziei în scris, cuprinzând faptele cauzei și dispozițiile legale aplicabile

Notificarea deciziei/căii de atac efective

- ☐ Dreptul de a introduce o cale de atac la o instanță judecătorească
- ☐ Dreptul de a rămâne în țară în timp ce o cale de atac este pe rol

(h) Provocări practice în contactarea beneficiarilor în procesul de încetare

În timpul procesului de încetare, pot apărea provocări practice și pot împiedica examinarea. În special, pot apărea următoarele situații.

- Beneficiarul are reședința în străinătate.
- Beneficiarul nu poate fi contactat.
- Beneficiarul nu se prezintă la interviul programat.

După cum s-a discutat mai sus, beneficiarul protecției internaționale are dreptul de a fi informat cu privire la reexaminarea protecției internaționale și trebuie să i se ofere posibilitatea de a prezenta motivele pentru care protecția internațională nu ar trebui retrasă. În plus, după cum se prevede la articolul 46 alineatul (1) litera (c) din DPA, beneficiarul are dreptul la o cale de atac efectivă împotriva unei decizii de retragere a protecției internaționale.

([69]) A se vedea și *Ghidul practic al EASO: Interviul personal*, 2014.

Cu toate acestea, în cazurile în care se are în vedere încetarea, există posibilitatea ca beneficiarul să nu fie găsit sau să locuiască în afara țării de protecție. Acest lucru poate împiedica procesul de încetare sau chiar împiedică încetarea, din cauza faptului că beneficiarul nu poate fi informat despre proces sau nu poate avea posibilitatea de a prezenta motive pentru care protecția internațională nu ar trebui să retrasă, în conformitate cu articolul 45 alineatul (1) literele (a) și (b) din DPA.

Orice informație obținută anterior poate fi utilă în localizarea beneficiarului. Dacă alte persoane sunt contactate pentru a primi datele de contact ale beneficiarului, este important să se aibă în vedere confidențialitatea. Alte persoane nu ar trebui să fie informate cu privire la procesul de încetare în curs. Alte autorități din țara de protecție pot avea, de asemenea, informații despre beneficiar și locul în care se află. În ultimă instanță, beneficiarii ar putea fi informați printr-un anunț public dacă există norme clare în legislația națională care prevăd această posibilitate. Ar trebui garantate dreptul de a fi audiat, dreptul la o cale de atac efectivă și dreptul la confidențialitatea necesară. Această posibilitate ar trebui comunicată în prealabil beneficiarului, de preferință în decizia de acordare a protecției internaționale. Acest lucru poate fi deosebit de adecvat în contextul exercițiilor de încetare la scară largă, care vor fi discutate mai detaliat în capitolul V „Exerciții de încetare la scară largă”.

Dacă beneficiarul nu poate fi găsit sau dispare în timpul procesului, trebuie să se evalueze de la caz la caz dacă continuarea procesului de încetare este sau nu posibilă. Există câteva considerații practice care pot fi luate în considerare pentru această evaluare.

Aspecte de luat în considerare în timpul inițierii fazei procesului de încetare.

- Dacă beneficiarul a fost informat că statutul său de protecție internațională este examinat în cadrul procesului de încetare.
- Dacă există alte cereri pentru un permis de ședere, naturalizare sau alte documente care conțin informații alternative de contact ale beneficiarului.
- În cazul în care beneficiarul are rude sau un soț/o soție cu reședința în țara de protecție, dacă aceștia pot fi contactați pentru a colecta informații referitoare la locul în care se află beneficiarul și pentru a-și actualiza datele de contact.
- Dacă alte autorități din țara de protecție au date de contact ale persoanei, ținând seama de considerentele privind protecția datelor.
- În cazul în care persoana are reședința în străinătate, dacă ambasadele și consulatele țării de protecție ar putea ajuta la localizarea beneficiarului.
- În funcție de practica națională, rețelele de socializare și alte surse deschise pot oferi informații referitoare la locul de reședință al beneficiarului, ținând seama de principiul confidențialității și de considerentele privind protecția datelor.

Aspecte de care trebuie să se țină seama în faza interviului personal și/sau declarația scrisă a beneficiarului.

- Dacă beneficiarului i-a fost oferită posibilitatea de a prezenta motive pentru care protecția internațională nu ar trebui să fie încetată.
- În cazul în care beneficiarul nu cooperează în legătură cu interviul, dacă dorește ca evaluarea să aibă loc într-un mod diferit, de exemplu, prin depunerea unei declarații scrise.
- Indicarea posibilității de a avea o altă persoană prezentă la interviu care să-l sprijine pe beneficiar.

- Dacă beneficiarului i se poate oferi posibilitatea de a furniza comentarii și observații suplimentare după interviu, într-un interval de timp stabilit.
- În cazul în care beneficiarul nu participă la interviu, acesta trebuie contactat fie telefonic, fie în scris.
- Un nou interviu poate fi programat sau o audiere scrisă poate fi trimisă persoanei respective.
- În cazul în care beneficiarul are reședința în străinătate, dacă interviul ar putea fi desfășurat la o ambasadă sau un consulat al țării de protecție sau, eventual, chiar de la distanță ([70]).
- Dacă beneficiarului i se poate oferi posibilitatea de a trimite o declarație scrisă prin poștă sau e-mail. Atunci când este posibil, ar trebui să favorizată utilizarea unei conexiuni de e-mail securizate pentru posibile informații confidențiale.

Aspecte de avut în vedere în faza de notificare a deciziei.

- Dacă beneficiarul a fost notificat cu privire la decizie.
- În funcție de practica națională, dacă ambasadele sau consulatele țării de protecție ar putea, de asemenea, să notifice persoana cu privire la decizie, dacă se află în străinătate.
- În funcție de practica și de legislația națională, dacă decizia ar putea fi trimisă și prin poștă.

([70]) A se vedea, de asemenea, *Recomandările practice ale EASO privind desfășurarea interviului personal de la distanță*, 2020.

IV. Consecințele juridice ale încetării

(a) Consecințe pentru beneficiar

1. Temeiul unei decizii finale privind încetarea protecției internaționale

Atunci când decizia de retragere se bazează pe o clauză de încetare, statutul juridic al unui refugiat sau beneficiar al protecției subsidiare încetează oficial după o decizie definitivă, adică după expirarea termenului de contestare sau după respingerea unei contestații împotriva deciziei de retragere. Încetarea este în general efectivă *ex nunc* din momentul în care este luată decizia de încetare ([71]).

Potrivit unui sondaj EASO din 2019, nouă din 23 de țări UE+ respondente supun statutul de protecție internațională unui proces de reînnoire sistematică după unul, trei sau cinci ani (toate cele nouă țări aplică acest proces de reînnoire statutului conferit prin protecție subsidiară, iar șase dintre ele îl aplică și statutului de refugiat). Celelalte 14 țări respondente acordă statutul de protecție internațională pentru o perioadă nedeterminată și inițiază procedurile de retragere numai atunci când apar anumiți factori declanșatori.

După ce a fost luată o decizie definitivă privind încetarea, persoana va suporta toate consecințele juridice în conformitate cu dreptul Uniunii și cel național. În cazul în care persoanei nu i se poate acorda un drept de ședere pe alte temeiuri legale decât protecția internațională, cea mai gravă consecință a încetării este întoarcerea persoanei în țara de origine, ținând întotdeauna seama de principiul *nereturnării*.

2. Alte consecințe juridice pentru persoana în cauză

Deși DCPI și DPA stabilesc condițiile și procesul de încetare, ele nu conțin nicio dispoziție sau informație cu privire la consecințele juridice ulterioare ale încetării pentru persoana în cauză. Din dispozițiile privind conținutul protecției internaționale (articolul 20 din DCPI), se poate deduce că, în general, accesul și dreptul la beneficii care sunt acordate în temeiul legislației UE în materie de azil nu mai sunt, ca atare, aplicabile după încetarea protecției, cu excepția cazului în care pot fi derivate din alte temeiuri legale.

Pe lângă simplul scop al protecției, retragerea are o varietate de consecințe juridice în funcție de statul membru în cauză și poate include retragerea dreptului legal de ședere. Cu toate acestea, abordarea adoptată în acest sens diferă mult de la o țară la alta.

3. Motive posibile pentru dreptul de ședere în țara gazdă

În multe state membre, pe lângă încetarea protecției internaționale, există o procedură separată pentru expirarea permisului de ședere. Totuși, această încetare nu are loc imediat.

În majoritatea statelor membre, circumstanțele individuale ale persoanei în cauză trebuie luate în considerare atunci când se evaluează expirarea permisului de ședere. În funcție de astfel de circumstanțe

([71]) Chiar dacă încetarea este, prin natura sa, în general efectivă *ex nunc*, în situațiile în care este clar că statutul de protecție internațională nu ar fi trebuit niciodată acordat, dar aceasta nu poate fi remediată decât prin retragerea statutului, situația trebuie remediată în termene legale și pentru perioada trecută, astfel încât revocarea acesteia să aibă efect retroactiv (adică *ex tunc*). Această distincție poate avea un efect practic asupra persoanei afectate de încetare, în funcție de contextul național.

și de politica națională, fie i se acordă persoanei un permis excepțional de ședere, fie sunt examinate posibilitățile legale ale unui nou permis de ședere din alte motive.

Exemplu practic

După emiterea unei decizii definitive de încetare, persoana în cauză are obligația să predea autorității de imigrare documentul de călătorie pentru refugiat și decizia pozitivă privind acordarea protecției.

Cu toate acestea, permisul de ședere al persoanei în cauză nu expiră automat. Acesta trebuie anulat separat. Autoritatea de imigrare poate revoca permisul de ședere ținând seama de toate circumstanțele cazului individual. Astfel de circumstanțe reprezintă interesele private ale persoanei care decurg din legăturile familiale, integrare, protejarea confidențialității pentru a evita divulgarea informațiilor confidențiale sau înstrăinarea de țara de origine din cauza unei perioade lungi de absență. În plus, trebuie avut în vedere interesul public în încetarea unui drept de ședere care nu mai este justificat.

O astfel de abordare evaluează interesele personale ale persoanei în cauză, fără însă a ignora respectarea dispozițiilor naționale și luarea în considerare a interesului public.

(b) Consecințele juridice ale încetării pentru membrii familiei ([72])

DCPI precizează clar că unitatea familială ar trebui în principiu menținută și că membrii de familie ai beneficiarilor au dreptul să pretindă și să se bucure de aceleași beneficii.

Articolul 23 din DCPI – Menținerea unității familiei

„(1) Statele membre se asigură că unitatea familiei poate fi menținută.

(2) Statele membre se asigură că membrii de familie ai beneficiarului de protecție internațională care, în mod individual, nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a obține această protecție pot pretinde beneficiile prevăzute la articolele 24-35, în conformitate cu procedurile de drept intern și în măsura în care aceasta este compatibilă cu statutul juridic personal al membrului de familie.

(3) Alineatele (1) și (2) nu sunt aplicabile atunci când membrul de familie este sau urmează să fie exclus de la protecție internațională în temeiul capitolelor III și V.

(4) Fără a aduce atingere alineatelor (1) și (2), statele membre pot refuza, limita sau retrage beneficiile prevăzute de respectivele alineate din motive de siguranță națională sau de ordine publică.

(5) Statele membre pot decide că prezentul articol se aplică și altor rude apropiate care trăiau în cadrul familiei la data plecării din țara de origine și care se aflau, integral sau parțial, în întreținerea beneficiarului de protecție internațională.”

La examinarea clauzelor de încetare a protecției pentru un beneficiar de protecție internațională, tratamentul acordat membrilor familiei sale depinde de motivele încetării. În cazul în care clauza de încetare este legată de schimbarea circumstanțelor în țara de origine, atunci familia urmează să fie tratată ca o unitate, ținând seama de circumstanțele individuale și de motivele potențiale pentru fiecare membru al familiei. Excepțiile se aplică copiilor care au devenit între timp adulți și soților divorțați. În astfel de situații, în funcție de legislația și de practica națională, dosarele pot fi separate, iar examinarea

([72]) Acest capitol se referă la membrii familiei din țara gazdă, și nu din țara de origine pentru care se aplică Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei (JO L 251, 3.10.2003, p. 12-18).

încetării poate avea loc la nivel individual, întrucât relația de familie cu fostul beneficiar a fost dizolvată (în cazul divorțului) sau fostul beneficiar nu este considerat membru al familiei de către DCPI (în cazul copiilor care au ajuns la vârsta adultă).

În cazurile în care există motive de încetare pentru o singură persoană căreia i s-a acordat protecție în cadrul unui dosar comun cu familia sa, examinarea se concentrează asupra acelei persoane, fiind creat un dosar de încetare doar pentru aceasta. Totuși, în aceste situații, protecția celorlalți membri ai familiei ar putea fi de asemenea examinată pentru a obține o imagine de ansamblu asupra statutului întregii familii. Pentru această examinare, este foarte important să se țină seama de temeiul în care statutul de protecție a fost acordat membrilor familiei. Membrii familiei care au propriile motive de protecție nu vor fi neapărat afectați de o încetare referitoare la un alt membru de familie. Pentru membrii de familie al căror statut derivă de la beneficiarul principal, examinarea unei posibile încetări va include totuși examinarea motivelor individuale pe care membrul de familie le-ar putea avea pentru acordarea protecției internaționale. Atunci când statutul a cel puțin unuia dintre membrii familiei nu este încetat, principiul unității familiei ar trebui să fie în continuare evaluat în baza legislației naționale, înainte de a putea fi aplicată încetarea pentru ceilalți membri ai familiei.

(c) Cererea ulterioară de protecție internațională

În conformitate cu DPA, o persoană a cărei cerere de protecție internațională a fost respinsă are dreptul de a depune o nouă cerere. DPA ([73]) oferă statelor membre condițiile-cadru pentru cererile ulterioare.

În cazul în care o nouă cerere este depusă de către un solicitant pentru care a fost luată decizia de încetare a protecției internaționale, decizia de încetare va constitui punctul de plecare pentru evaluarea admisibilității cererii ulterioare. De fapt, în decizia de încetare, protecția internațională a fost pusă în discuție din unul dintre următoarele două motive:

- comportamentul propriu al solicitantului;
- schimbarea circumstanțelor.

Examinarea admisibilității se va concentra astfel pe capacitatea noilor elemente de a spori semnificativ probabilitatea ca decizia de încetare să nu se mai aplice. Elementele trebuie să fie considerate „noi” comparativ cu toate elementele care erau disponibile la momentul încetării protecției internaționale. Solicitantul poate dori să stabilească faptul că motivele încetării pot fi puse în discuție în lumina noilor elemente pe care le prezintă în sprijinul cererii sale ulterioare.

Instrumentul EASO aferent

Pentru mai multe informații referitoare la cererile ulterioare, consultați *Ghidul practic al EASO privind cererile ulterioare*, 2021 (în curând).

Ghidul practic oferă informații referitoare la semnificația unei cereri ulterioare, sfaturi practice pentru evaluarea noilor elemente și, în final, o descriere a situațiilor specifice în care poate fi depusă o cerere ulterioară.

([73]) Articolele 40-42 din DPA.

V. Exerciții de încetare la scară largă

Atunci când apar schimbări importante în situația unei țări de origine care afectează un grup mare de beneficiari ai protecției internaționale, aceasta poate duce la organizarea unor exerciții de încetare la scară largă. Deși aceleași cerințe și standarde în conformitate cu articolele 11 și 16 din DCPI – după cum s-a subliniat mai sus – trebuie îndeplinite atunci când se desfășoară un exercițiu de încetare la scară largă, dimensiunea operațiunii ridică provocări deosebite autorității decizionale și tuturor părților interesate implicate. O examinare individuală a fiecărui caz este încă necesară și trebuie evaluat dacă un beneficiar care este inclus într-un exercițiu de încetare la scară largă are motive imperioase pentru a refuza protecția în țara a cărei cetățenie o are sau în țara în care își avea reședința obișnuită.

Exercițiile de încetare la scară largă, prin natura lor, se încadrează doar în clauzele de încetare legate de „schimbarea circumstanțelor în țara ai cărei cetățeni sunt”, întrucât clauzele relevante se pot aplica mai multor beneficiari de protecție internațională în același timp. Un exercițiu de încetare la scară largă va fi inițiat, în general, pe baza ITO care indică o schimbare semnificativă și neprovizorie în țara ai cărei cetățeni sunt beneficiarii incluși în grup. De-a lungul anilor, UNHCR a emis ocazional declarații de încetare generală în anumite situații pentru (sub)grupurile unei populații refugiate, în conformitate cu articolul 6A din Statutul UNHCR ([74]) și cu articolul 1C din Convenția privind statutul refugiaților și fără a aduce atingere evaluării individuale a fiecărui caz privind nevoile de protecție internațională continuă sau „motivele imperioase” ([75]).

(a) Contextul exercițiului

Pe baza ITO disponibile, administrația va evalua dacă au existat schimbări semnificative și neprovizorii ale circumstanțelor care fac posibilă începerea unui exercițiu la scară largă. Odată ce s-a decis că urmează să fie început un exercițiu la scară largă, persoanele care sunt incluse în exercițiul la scară largă trebuie informate.

Beneficiarii protecției internaționale afectați de un exercițiu de încetare la scară largă pot fi informați fie individual, fie printr-o declarație publică a administrației [astfel cum se menționează în capitolul III secțiunea (h)] care ar putea fi sub forma unui comunicat de presă. Comunicarea individuală ar asigura că informația ajunge la toți beneficiarii afectați și poate fi evitat riscul stigmatizării de către public.

Dacă se alege opțiunea unei declarații publice, este important să se examineze în ansamblu conținutul anunțului cu mult timp înainte. Trebuie să fie clar cine este vizat de anunț: dacă include persoane care provin dintr-o anumită zonă sau din întreaga țară, dacă se aplică doar beneficiarilor de protecție subsidiară sau și refugiaților, dacă există o dată-limită privind momentul în care beneficiarii au ajuns în țara de azil etc. La efectuarea unei declarații publice, este util ca administrația să întocmească un plan de răspuns la întrebări în urma anunțului, pentru a răspunde întrebărilor din partea beneficiarilor, a publicului și a presei.

([74]) Adunarea Generală a ONU, Statutul Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, 1950, A/RES/428(V).

([75]) Pentru mai multe informații, consultați UNHCR, *Orientări privind protecția internațională nr. 3: Încetarea statutului de refugiat*, 2003, *op. cit.*, nota de subsol 14.

1. Utilizarea ITO

Exercițiile de încetare la scară largă sunt în general declanșate de schimbări drastice ale ITO. Având în vedere consecințele grave ale încetării, schimbarea semnificativă și neprovizorie va trebui să fie confirmată în mod constant de diferite surse ITO. În mod normal, un singur raport nu ar fi considerat suficient pentru a iniția procesul. Ar trebui să existe mai multe rapoarte de încredere pentru o perioadă suficientă care să descrie schimbările de circumstanțe.

ITO îi va ajuta pe responsabilii de caz să înțeleagă fondul exercițiului, să explice persoanelor în cauză de ce anume sunt incluși în exercițiu și să sprijine examinarea cazurilor individuale.

2. Posibilitatea unui lucru mai structurat

Un exercițiu la scară largă oferă responsabililor de caz posibilitatea de a lucra într-un mod mai structurat, deoarece cazurile vor fi foarte asemănătoare între ele, chiar dacă pentru fiecare caz trebuie efectuată o evaluare individuală și concretă în conformitate cu toate cerințele prevăzute de DCPI și DPA, astfel cum este descris în secțiunile anterioare. De asemenea, acesta oferă administrației posibilitatea de a întocmi instrucțiuni specifice cu privire la modul de desfășurare a interviului sau a consultării scrise și de a face o listă a subiectelor de examinat.

(b) Organizarea practică

Înainte de orice exercițiu de încetare la scară largă, trebuie acordată atenția cuvenită planificării și organizării practice. Printre altele, aceste considerații practice pot include resursele necesare pentru a gestiona volumul de cazuri, timpul și durata exercițiului și numărul de persoane afectate, precum și mediile de examinare.

Datorită faptului că, într-un exercițiu de încetare la scară largă, într-o perioadă limitată de timp trebuie evaluat un număr mai mare de cazuri, administrația va avea nevoie de un număr suficient de responsabili de caz pentru a evalua orice declarație scrisă furnizată de beneficiari, pentru a organiza interviuri și pentru a întocmi decizii scrise. Deoarece orice decizie de încetare poate fi contestată, planificarea resurselor pentru această potențială a doua instanță trebuie pregătită simultan. Numărul de beneficiari afectați de exercițiu trebuie luat în considerare la planificarea exercițiului. În plus, intervalul de timp în care se va desfășura exercițiul va trebui să fie decis în funcție de numărul de cazuri și de resursele disponibile. Alte aranjamente practice vor include amenajarea spațiului, programarea interviurilor, interpreții, formarea responsabililor de caz implicați în exercițiu și comunicarea cu beneficiarii și cu alte părți interesate.

(c) Părțile interesate în exercițiul la scară largă

Având în vedere amploarea exercițiului, efectul asupra altor părți interesate și rolul lor în exercițiu trebuie să fie gândite în ansamblu de la început.

Asistența judiciară

Mai mulți avocați vor fi implicați într-un exercițiu de încetare la scară largă. Prin urmare, poate fi utilă organizarea de întâlniri cu avocații pentru a-i informa cu privire la începerea exercițiului, la numărul

preconizat de persoane implicate și la criteriile de implicare a acestora. Este recomandabil să se mențină acest schimb de informații în mod regulat pe parcursul implementării exercițiului.

La comunicarea cu beneficiarii care vor intra sub incidența exercițiului de încetare, administrația trebuie să informeze și persoanele în cauză cu privire la dreptul acestora la asistență judiciară.

Poliția de frontieră și ofițerii de returnare

Trebuie să existe o cooperare cu poliția de frontieră și cu ofițerii de returnare în legătură cu procesul de returnare. Acest lucru va permite autorităților responsabile de returnare să pregătească exercițiul și să pună bazele cooperării cu autoritățile din țara de origine pentru o creștere a returnărilor. Autoritățile din țara de origine vor trebui să fie pregătite să proceseze toate cazurile și să desfășoare, acolo unde este necesar, interviuri de verificare a cetățeniei, pentru a evita blocajele la sfârșitul procedurii.

Organizațiile societății civile

De asemenea, poate exista o colaborare cu organizațiile societății civile, întrucât acestea pot ajuta la informarea persoanelor vizate cu privire la exercițiu și la eventualele consecințe. Mai mult, organizațiile societății civile pot fi implicate în consilierea persoanelor vizate cu privire la exercițiu.

Administrațiile responsabile de integrare

Trebuie să existe și o cooperare între administrația responsabilă de integrare și administrația pentru azil. Într-adevăr, o decizie de încetare poate pune capăt eforturilor de integrare și va avea consecințe pentru școli și angajatori. Prin urmare, trebuie să existe comunicare pe întreg parcursul exercițiului între administrația responsabilă de integrare și administrația pentru azil, astfel încât să fie posibilă luarea oricăror măsuri care ar putea fi necesare în raport cu procesele de integrare.

Guvernul/ministerele responsabile cu migrația

Este recomandabil să se includă în planuri ministerul responsabil cu migrația și să se furnizeze permanent informații guvernului țării dumneavoastră, deoarece exercițiile de încetare la scară largă vor beneficia de interes din sfera politică. Acest tip de comunicare este important și pentru ca progresul exercițiului să poată fi raportat publicului.

(d) Consecințele exercițiilor pe scară largă

Exercițiile de încetare la scară largă pot avea consecințe de mare amploare pentru administrație, societate și persoanele afectate.

Consecințe pentru administrație

După cum s-a menționat mai sus, un exercițiu la scară largă implică un volum mare de muncă pentru administrație. De asemenea, acesta pune o presiune mare de muncă asupra sistemului celei de a doua instanțe, deoarece se așteaptă, în mod normal, ca în toate cazurile în care statutul de protecție se consideră a fi încetat să fie introduse căi de atac.

Pot exista și consecințe financiare, deoarece administrația ar putea avea nevoie să angajeze mai mulți responsabili de caz pentru a putea respecta intervalul de timp al exercițiului. În ceea ce privește interviurile susținute în legătură cu exercițiul, pot exista și consecințe financiare privind costurile de interpretare.

Un exercițiu pe scară largă poate duce, de asemenea, la sarcini suplimentare pentru alte părți ale administrației, inclusiv membrii de familie aflați în întreținere care solicită azil în nume propriu sau o creștere a cererilor de permise de ședere din alte motive.

Administrația trebuie să decidă și asupra altor aspecte referitoare la persoanele cărora le încetează statutul de protecție. De exemplu, administrația trebuie să facă planuri cu privire la cazarea persoanelor al căror statut de protecție a încetat până la returnarea lor. Aceasta include faptul dacă pot rămâne sau nu la reședința lor actuală.

În general, consecințele pentru administrație pot fi potențial costisitoare și solicitante. Aceasta se referă la organizarea muncii în cadrul exercițiului la scară largă, precum și la munca ce trebuie depusă după ce au fost luate deciziile.

Consecințele pentru comunitate

Un exercițiu de încetare poate avea, de asemenea, un impact asupra societății dacă sunt multe persoane cărora le-a încetat statutul de protecție. Beneficiarii sunt adesea membri contributivi ai comunității sau sunt implicați într-un proces de integrare prin care se așteaptă să devină membri contributivi ai comunității ([76]). Acest lucru ar putea însemna că întreprinderile pot pierde angajați și asociațiile voluntari. Un exercițiu la scară largă poate avea și consecințe asupra percepției de către comunitate a protecției internaționale, întrucât un exercițiu la scară largă – mai ales atunci când este mediatizat la scară largă – poate da impresia că refugiații nu sunt bineveniți în țară.

Consecințe pentru beneficiari

În general, consecințele pot fi dificile pentru persoanele care sunt incluse în exercițiu, deoarece creează o mare incertitudine în viața lor. În perioada cuprinsă între anunțul că administrația va începe un exercițiu la scară largă și momentul când vor primi o decizie pentru cazul lor, aceștia nu știu ce le rezervă viitorul. În plus, dacă se decide că statutul lor de protecție a încetat, aceștia își pot exercita toate drepturile pentru o cale de atac efectivă, ceea ce înseamnă că ar putea fi nevoiți să aștepte decizia definitivă pentru cazul lor.

([76]) Potrivit Comitetului Executiv al Programului Înaltului Comisariat (ExCom), în Concluzia nr. 69, se recomandă ca statele să ia în considerare „aranjamente adecvate” pentru persoanele „de la care nu se poate aștepta să părăsească țara de azil, din cauza unei șederi lungi în acea țară, în urma căreia au rezultat legături familiale, sociale și economice puternice” (e).

Contactați UE

În persoană

În întreaga Uniune Europeană există sute de centre de informare Europe Direct. Puteți găsi adresa centrului cel mai apropiat de dumneavoastră la: https://europa.eu/european-union/contact_ro

La telefon sau prin e-mail

Europe Direct este un serviciu care vă oferă răspunsuri la întrebările privind Uniunea Europeană. Puteți accesa acest serviciu:

— apelând numărul gratuit 00 800 6 7 8 9 10 11 (unii operatori pot taxa aceste apeluri);

— apelând numărul standard: +32 22999696; sau

— prin e-mail, la: https://europa.eu/european-union/contact_ro

Găsiți informații despre UE

Online

Informații despre Uniunea Europeană în toate limbile oficiale ale UE sunt disponibile pe site-ul Europa, la: https://europa.eu/european-union/index_ro

Publicații ale UE

Puteți descărca sau comanda publicații ale UE gratuite și contra cost la adresa: https://op.europa.eu/ro/publications. Mai multe exemplare ale publicațiilor gratuite pot fi obținute contactând Europe Direct sau centrul dumneavoastră local de informare (a se vedea https://europa.eu/european-union/contact_ro).

Dreptul UE și documente conexe

Pentru accesul la informații juridice din UE, inclusiv la ansamblul legislației UE începând din 1952 în toate versiunile lingvistice oficiale, accesați site-ul EUR-Lex, la: http://eur-lex.europa.eu

Datele deschise ale UE

Portalul de date deschise al UE (http://data.europa.eu/euodp/ro) oferă acces la seturi de date din UE. Datele pot fi descărcate și reutilizate gratuit, atât în scopuri comerciale, cât și necomerciale.

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene